

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਲੜਨੋਂ ਹਟਾਇਆ, ਅਸਲ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ, ਜਦੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਵੇਗੀ : ਵੈਕਟਾਚਲਮ

ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਸਿਹਰਾ ਨਾ ਮਿਲੇ : ਟਰੰਪ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ : ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਣਾਅ ਦੇ ਮੁਹਾਵੇ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਬਹੁਤ ਨਫਰਤ ਹੈ ਤੇ ਤਣਾਅ ਉਸ ਸਿਧਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਗਲਾ ਪੜਾਅ ਸੰਭਾਵੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਪ੍ਰਮਾਣ' ਸੀ।

ਟਰੰਪ ਨੇ ਫੋਕਸ ਨਿਊਜ਼ ਨੂੰ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ 'ਚ ਕਿਹਾ, 'ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਸ਼ਾਇਦ ਕਦੇ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਨਾ ਬੈਠੇ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਮਾਣ ਤਾਕਤਾਂ ਹਨ। ਉਹ ਕੋਈ ਛੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੁੱਸੇ ਸਨ।' ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਮੱਧ-ਪੂਰਬ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 'ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਫਲਤਾਵਾਂ' ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਵਪਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਭਾਰਤ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਟੈਕਸਟ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਉਹ

ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਟੈਕਸਟ ਵਿੱਚ 100 ਫੀਸਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ? 'ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਹਾਂ, ਇਹ ਜਲਦੀ ਆਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਜਲਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ, ਹਰ ਕੋਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਸੌਦਾ (ਕਰਾਰ) ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ ਇੱਕ ਸੌਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਸਿਰਫ (ਟੈਕਸਟ) ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਕੋਲ 150 ਦੇਸ਼ ਹਨ, ਜੋ ਸੌਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।'

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰੁਝਾਨਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਬਿਆਨਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਉਪ ਬੁਲਾਰੇ ਟੋਮੀ ਪੀਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, 'ਦੋਵੇਂ, ਅਸੀਂ ਜੰਗਬੰਦੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਸੀਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਿੱਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਾਡਾ ਸਟੈਂਡ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ।'

ਕਾਮਰੇਡ ਕਮਰ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਾਲ (ਤਿਰੂਪਤੀ) (ਚਰਨਜੀਤ ਛਾਂਗਾ ਰਾਏ) ਤਿਰੂਪਤੀ ਦੇ ਇੰਦਰ ਮੈਦਾਨ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਕਾਮਰੇਡ ਕਮਰ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਸਰਬ ਭਾਰਤ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਦੇ 17ਵੇਂ ਕੌਮੀ ਡੈਲੀਗੇਟ ਅਜਲਾਸ ਦੇ ਤੀਜੇ ਦਿਨ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਕੌਮੀ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਦੌਰ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸੈਮੀਨਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸਰਬ ਭਾਰਤ ਨੌਜਵਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਸਕੱਤਰ ਸ਼ਾਬੀ ਬਿਰਮਲਾਈ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਪਹਿਲੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਬੈਂਕ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੀ ਐੱਚ ਵੈਕਟਾਚਲਮ ਨੇ 'ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ' ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਉਹਨਾਂ ਡੈਲੀਗੇਟ ਸੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਡੀਗਰੀ ਮਾਰੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿਕਾਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਨਵਾਂ ਕੰਮ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀਆਂ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ ਕਿਵੇਂ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਾਧਾ ਦਰ ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨਹੀਂ।

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਸਲ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਵਾਧਾ ਦਰ ਵਿੱਚ ਉਦੋਂ ਹੀ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਲਾਇਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਕੌਮੀ ਆਗੂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਸ਼ਵਨੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨੇ ਚੋਣ ਸੁਧਾਰ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਇਸ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਸੱਤਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਇਸ ਮਹਿੰਗੇ ਤੇ ਬ੍ਰਿਸ਼ਟ ਚੋਣ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਵਾਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ

ਭਾਰਤ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਵਾਂਗ ਗੱਲ ਕਰੇ : ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਅਨੁਸਾਰੀ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਵਾਂਗ ਮੌਜ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸੌਦੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਬਕਾਇਆ ਮੁੱਦੇ ਸੁਲਝਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ 'ਯੋਮ-ਏ-ਤਸ਼ਕੁਰ' (ਧੰਨਵਾਦ ਦਾ ਦਿਨ) ਮਨਾਇਆ। ਇੱਥੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਮੈਮੋਰੀਅਲ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ 'ਯੋਮ-ਏ-ਤਸ਼ਕੁਰ' ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸੌਗਾਂ ਲੜੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਸ਼ਬਕ ਇਸ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਵਾਂਗ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ

ਤਿੰਨ ਲੜਾਈਆਂ 'ਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬੱਟਿਆ

ਇਕੱਠੇ ਬੈਠ ਕੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਹੱਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਸਕਦੇ।'

ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਜੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।' ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਹ, ਭਾਰਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਮਕਬੂਜ਼ਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਅਤੇ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੇਗਾ। ਇਸੇ

ਦੌਰਾਨ ਭਾਸ਼ਪਾ ਆਗੂ ਅਮਿਤ ਮਾਲਵੀਆ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐੱਕਸ ਅਕਾਊਂਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਪੋਸਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਰੀਫ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ 10 ਮਈ ਨੂੰ ਤੜਕੇ ਭਾਰਤੀ ਮਿਸ਼ਾਈਲਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਨੇੜੇ ਸਥਿਤ ਨੂਰ ਖ਼ਾਨ ਏਅਰਬੇਸ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਅਮਿਤ ਮਾਲਵੀਆ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ, 'ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ ਨੇ ਖੁਦ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਨਰਲ ਆਸਿਮ ਮੁਨੀਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਤੀ 2:30 ਵਜੇ ਫੌਨ ਲੈ ਕੇ ਸਿਆਲਕੋਟ ਗਰਾਮਾ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਾਂਅ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਰੀਫ ਬਹੁਤ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੱਦੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸੱਤ ਵਰਦਾ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਸਿੱਧ ਜਲ ਸੰਧੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ : ਯੂ ਕੇ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ : ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਕਲੀਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਲਬਾਤੀ ਨੂੰ ਹੌਂਸਲੇਸਾਰ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਾਉਣ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ-ਬੰਨ੍ਹਾਉ ਕਦਮਾਂ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ' ਨੂੰ ਸਿੱਧ ਜਲ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਆਪਣੇ ਇਕਰਾਰਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੇ ਉਤਰਨ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਪਾਨ ਵਿੱਚ ਸੋਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1960 ਦੀ ਸਿੱਧ ਜਲ ਸੰਧੀ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਧੀ ਤਹਿਤ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਜਿਸਾਨ ਬਹੁਤ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਂਡ 'ਤੇ ਲੈਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਦੇ ਤਾਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਚੱਲਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ। ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਇਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਖਿੱਤੇ 'ਤੇ ਭਿਆਨਕ ਧੰਧਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚਾਲੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਾਫੀ ਚਿਰ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਤੇ ਉਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਟਕਰਾਅ ਨਾ ਵਧੇ।

ਲੈਮੀ ਨੇ ਇਹ ਬਿਆਨ ਉਦੋਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਦੀ ਪੱਕਸ਼ਕ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਲੜਾਈ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ।

ਰੰਗਦਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਪਲੀਮੈਂਟ

ਸ਼ਹਿਰ ਹੋਰੀਮਾਨ ਤੋਂ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ 'ਤੇ 24 ਮਈ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਪਲੀਮੈਂਟ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤੇ ਹੋਰ ਛਾਪਣਯੋਗ ਸੰਸਕਰਣ ਲਈ ਲਈ ਸਾਡੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸਿੱਧੂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ 98155-89980, 98147-89980 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ।

-ਜਨਰਲ ਮੈਨੇਜਰ

ਹਮਲੇ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਕਿੰਨੇ ਜਹਾਜ਼ ਗੁਆਏ : ਰਾਹੁਲ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਆਪੋਜੀਸ਼ਨ ਦੇ ਆਗੂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਮੰਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਕਰਤੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ 'ਅਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਿਧੂ' ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਢਾਹੁਣ ਬਾਰੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਨਿੱਚਰਵਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੱਸਦਿਆਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਇਸ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਸ ਜੈਸ਼ਕਰ ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਹੱਥੀ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਡੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੰਡੀਅਨ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਨੇ ਕਿੰਨੇ ਜਹਾਜ਼ ਗੁਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਦੱਸਣਾ ਅਪਰਾਧ ਹੈ।

ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੈਸ਼ਕਰ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਘੱਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹਮਲੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਿਰਫ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਆਂਡਿਆਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੈਸ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਬਿਊਰੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੈਸ਼ਕਰ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਬਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗਲਤ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

20 ਨੂੰ ਹੜਤਾਲ ਦੀ ਥਾਂ ਰੈਲੀਆਂ ਤੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ : ਬਰਾੜ, ਪਾਲੀਵਾਲ

ਪਟਿਆਲਾ : ਪੰਜਾਬ ਏਟਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੇਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਨਿਹਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਮ ਦੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੱਦਭਾਗੇ ਅਤੱਕੀ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ 26 ਸੋਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਝੰਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੰਨਿਆ ਕੁਮਾਰੀ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁੱਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚਲੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਪਿੱਛੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵਿਆਪਕ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦਰਮਿਆਨ ਯੁੱਧ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਭਾਰਤ ਭਰ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਬਾਨ 'ਤੇ ਇਸ

ਘਿਨਾਉਣੇ ਵਾਲਿਆ ਦੀ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਦੀ ਚਰਚਾ ਜ਼ੋਰ 'ਤੇ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਫੌਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟਿਕਾਇਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਬਣਦੇ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਵੀ ਡਰੋਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਾਂ ਘੱਟ ਜਾਨੀ ਅਤੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਬਾਰਡਰ ਹੇਠਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਟਿਕਾਇਆਂ ਵੱਲ ਹਿਜ਼ਰਤ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਭਾਵੇਂ ਜੰਗਬੰਦੀ ਭਾਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵਾਇਦ ਹੋ ਗਿਆ, ਪਰ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪੱਧੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਵਿਖਾਉਣ ਵਰਗੀਆਂ ਬੇਬਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਆਦਿ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹਰ ਦਿਨ ਵੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼

ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਯੂਟਿਊਬਰ ਜਾਸੂਸੀ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਹਿਸਾਰ : ਪੁਲਸ ਨੇ ਇੱਕ ਟਰੇਵਲ ਬਲੌਗਰ ਤੇ ਹਿਸਾਰ ਕਸਬੇ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੀ ਯੂਟਿਊਬਰ ਜੋਤੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਤੋਰ 'ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਲਈ ਜਾਸੂਸੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹਿਸਾਰ ਪੁਲਸ ਦੇ ਸੀ ਆਈ ਏ ਸਟਾਫ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋਤੀ ਨੂੰ ਨਿਊ ਅਗਰੇਸ਼ਨ ਐਕਸਟਰੇਨਸ ਐਕਸਟਰੇਨਸ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਹਿਸਾਰ ਸਿਵਲ ਲਾਈਨਜ਼ ਪੁਲਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋਤੀ 'ਟਰੇਵਲ ਵਿੱਚ ਜੋ' ਨਾਂਅ ਹੇਠ ਇੱਕ ਯੂਟਿਊਬ ਟਰੇਵਲ ਚੈਨਲ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 2023 ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ

ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਅਤੇ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਬਣਾਏ ਸਨ। ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋਤੀ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਵੀਜ਼ਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਅਜਿਹਾਨਾ ਉਹ ਰਹੀਮ ਉਰਦਾਨਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਮੁਲਾਕਾਤ ਮਗਰੋਂ ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਾਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਗਈ। ਆਪਣੀਆਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੋਰੀਅਰਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਅਲੀ ਅਹਵਾਨ ਨਾਂਅ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਹਿਰਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀਆਂ ਖੁਫੀਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਵਾਇਆ। ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ

ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਸ਼ੁਗਰ ਬੋਰਡ ਲਾਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਧ ਰਹੇ ਟਾਈਪ 2 ਡਾਇਬੀਟੀਜ਼ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸੀ ਬੀ ਐੱਸ ਏ ਨੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿੱਠਾ ਖਾਣ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜੰਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ 'ਸ਼ੁਗਰ ਬੋਰਡ' ਲਾਉਣ। ਸੀ ਬੀ ਐੱਸ ਏ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਟਾਈਪ 2 ਡਾਇਬੀਟੀਜ਼ (ਸ਼ੱਕਰ ਰੋਗ) ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਜ਼ਾਫਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਟਾਈਪ 2 ਡਾਇਬੀਟੀਜ਼ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਲਗਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਰਾਜੇਆਣਾ ਸੰਬੰਧੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸਲਾਹ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਵੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੇਨੇ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਰਾਜੇਆਣਾ ਨਾਲ ਬਲਵਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਆਣਾ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਲੈਣ ਲਈ ਸਨਿੱਚਰਵਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲੰਮੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਗੇਡੇ ਨਹੀਂ ਟਕੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਸਗੋਂ ਦਿੱਤਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 2012 'ਚ ਰਾਜੇਆਣਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਹਿਮ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਸੀ।

ਇਕੱਤਰਤਾ ਮਗਰੋਂ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਜੀਦਾ ਕੌਮੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਕੌਮੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਤੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭੁਗਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦੇ

ਬਾਵਜੂਦ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰਵੱਈਆ ਬੇਨੇ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਕਾਰਜਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਜਾਨਣਾ, ਪੁੱਤ੍ਰ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਹਿਮ ਮਾਮਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੀ ਜਾ ਰਹੀ ਪ੍ਰਧੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਐਡਵੋਕੇਟ ਧਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਦੋਂ ਰਾਜੇਆਣਾ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਲੈਣ ਲਈ ਸਨਿੱਚਰਵਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਥੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਲੰਮੀ ਵਿਚਾਰ-ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਗੇਡੇ ਨਹੀਂ ਟਕੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਸਗੋਂ ਦਿੱਤਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 2012 'ਚ ਰਾਜੇਆਣਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਰਹਿਮ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਸੀ।

ਇਕੱਤਰਤਾ ਮਗਰੋਂ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੰਜੀਦਾ ਕੌਮੀ ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਕੌਮੀ ਰਾਏ ਬਣਾਉਣੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਤੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭੁਗਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਹਿਣ ਦੇ

ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਦਿੱਤੀ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਸਾਡਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸੋਚ-ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਚਾਈ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਨਿੱਜਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਆਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।' ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜ ਨੇ ਗੁਗਲ, ਐਮਜ਼ੋਨ, ਪੈਂਟੀਅਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਮਰੀਕੀ ਟੈਕਨਾਲੋਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਕਲਾਉਡ ਜਾਂ ਏ ਆਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜ ਹੋਰ ਗਾਹਕਾਂ ਵਾਂਗ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੁਸ਼ਦਾ ਵਰਤੋਂ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਉਤਪਾਦ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰੋਕਦੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਫੌਜ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋੜੀਆਂ ਹਨ।

ਅੱਜ-ਨਾਮਾ

ਦਾਅ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਖੇਡ ਮੋਦੀ, ਜੋੜ ਲਿਆ ਨਾਲ ਆ ਸ਼ਸ਼ੀ ਬੁਰੁ ਬੇਲੀ।

ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ ਕਰ ਸ਼ਾਮਲ, ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਟੂਰ ਬੇਲੀ।

ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਦਾ ਜਿਵੇਂ ਟਕਰਾਅ ਸੀਰਾ, ਜਾਣਾ ਈ ਕਰਨ ਭੁਲੇਖਾ ਸਭ ਦੂਰ ਬੇਲੀ।

ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਜੇ ਖਿਝੇ ਤੇ ਖਿਝਣ ਦੇਵੇ, ਨਹਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਸ਼ਸ਼ੀ ਮਸ਼ਹੂਰ ਬੇਲੀ।

ਨਾਲੇ ਟੱਕਰ ਦਾ ਪੱਧ ਜਿਹਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ, ਨਾਲੇ ਆਗੂ ਇੱਕ ਲਿਆ ਈ ਤੋੜ ਬੇਲੀ।

ਫਿਰਦੇ ਬੋਂਦਲੇ ਲੀਡਰ ਆ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ, ਲਈ ਜਦ ਸ਼ਰੀਕ ਨੇ ਬਾਂਹ ਮੋੜ ਬੇਲੀ।

-ਤੀਸ ਮਾਰ ਖਾਂ

ਮਾਈਕਰੋਸਾਫਟ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੂੰ ਜੰਗ 'ਚ ਏ ਆਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣਾ ਮੰਨਿਆ

ਪੁੰਡ 'ਚ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਚਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਪੁੱਜੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਧਾਮੀ

● ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ-ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਚੈੱਕ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ)- ਭਾਰਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਬਣੇ ਤਣਾਅ ਵਾਲੇ ਹਾਲਾਤ ਦੌਰਾਨ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਪੁੰਡ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਹਮਲਿਆਂ 'ਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਚਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਪੁੰਡ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ 5-5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਚੈੱਕ ਦਿੱਤੇ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੂਹ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਹਮਦਰਦੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਨਮਿਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਰਦਾਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਵੀ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਭਾਈ ਰਾਮਚੰਦ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿੰਟੋਵੰਡ, ਮਹੰਤ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਸ ਹਰਜਨ ਸਿੰਘ ਵਕਤਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸ.

ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਰਾਗੀ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਵੱਜੀ ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਕੌਰ (ਚਾਰੇ ਵਾਸੀ ਪੁੰਡ) ਦੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ।ਪੁੰਡ ਪੁੱਜੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਧਾਮੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਕਰਦੇ ਵੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਬਲਕਿ ਇਸ ਤੇ ਮਾਰੂ ਪ੍ਰਭਾਵ ਚਿਕਸਦੀਵ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਸਹਿਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਜੀ ਤੁਰ ਗਏ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡਾਉਣ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਮਾਣਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਅਹਿਸਾਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ ਸਭ ਦੀ ਸਾਥੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਹੀ

ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਮਹੰਤ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਪੀੜਤ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਈ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਤਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿੰਟੋਵੰਡ, ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ ਹਰਜਨ ਸਿੰਘ ਵਕਤਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੁਲਾਰ, ਮਹੰਤ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਖੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਭੋਰਾ ਨਗਲੀ ਸਾਹਿਬ ਪੁੰਡ, ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇਚਾਰਜ ਸਿੰਘ ਪਿਸ਼ਨ, ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਲਾਹਕਾਰ/ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ (ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ) ਧਰਮ ਪੁਚਾਰ ਕਮੇਟੀ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੇਵਾ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ (ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ), ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਿਸਟ੍ਰਿਕਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਪੁੰਡ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟੱਪੜਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੰਮੂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਸਾਬਕਾ ਐਮਐਲਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਸੁਚਨਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ ਗੁਪਤ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ।ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ, ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਸਦਾ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਮੁਫ਼ਤ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਦਾਇਕ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹਲਕਾ ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਦੇ ਸਰਬਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਯਤਨ ਅਰੰਭ ਗਏ

ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਗੁਣ ਗੁਣ 56 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਦਾਇਕ ਸ. ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਵੱਲੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਾਨੀਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਹੁੰ ਵੀ ਚੁਕਾਈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਿੰਡ ਹਰਦੇਵਾਲ ਖੁਰਦ, ਹਰਦੇਵਾਲ ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਸਮਰਾਏ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮਿਲ ਇਸ ਯੁੱਧ ਨੂੰ ਫ਼ਤਿਹ ਕਰਨਗੇ।

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਗਰਿਕ ਮੰਚ ਨੇ ਕੱਢੀ ਤਿਰੰਗਾ ਯਾਤਰਾ

ਬਟਾਲਾ (ਤਰਲੋਕ ਬੱਠਾ)- ਡਿਪਟੀ ਕਮਾਂਡੈਂਟ ਸੰਦੀਪ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਗਰਿਕ ਮੰਚ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਪ੍ਰਤੀ ਪੱਧਵਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਤਿਰੰਗਾ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਚੱਕ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੰਘੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਗੀਦਾਰਾਂ ਨੇ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਬਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਿੱਚ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਏ।ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨਾਲ ਦੋਸ਼ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਦੇਵਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਸੀ।ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਤਿਰੰਗਾ ਯਾਤਰਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਜ਼ਿਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਪਾਲ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰਾ ਵਾਲਿਆ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫਤਹਿਜੰਗ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਰਵੀ ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਰਲੋ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਦਾਇਕ ਅਸਵਨੀ ਸੋਖੜੀ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਾਡੀ, ਅੰਬਿਕਾ ਖੱਤਾ ਨੇ ਸੰਬੰਧਨ ਦੌਰਾਨ ਸੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਨੇਤਰਤੱਵ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ।

ਸਵਿਟਟ ਤੇ ਮੋਪਿਡ ਵਿਚਾਲੇ ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਔਰਤ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ

ਧਾਰੀਵਾਲ (ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ)- ਪਿੰਡ ਭੁਬਲੀ ਵਿਖੇ ਸਵਿਟਟ ਕਾਰ-ਮੋਪਿਡ ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਮੋਪਿਡ ਚਾਲਕ ਵਿਵਾਦ ਔਰਤ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸਦੀ ਪਛਾਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ (45) ਪਤਨੀ ਲੈਟ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਸੀ ਭੁਬਲੀ ਵਜੋਂ ਹੋਈ। ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਵਾਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਆਪਣੀ ਐਂਕਰਿਵਾ ਮਸ਼ੀਨ ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋ ਕੇ ਪਿੰਡ ਭੁਬਲੀ ਵੱਲ ਨੂੰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ 07 ਏਏ 0050 ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਕ ਵਰਦੀਵਾਲੀ ਪੁਲਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਨੇ ਸ਼ਲਕ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਾ ਕੇ ਉਸਦੀ ਸ਼ਰੂਣੀ ਵਿੱਚ ਮਾਰੀ। ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਵਿਵਾਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ

ਕੌਰ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਈ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਬੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਇਕ ਬੇਟਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਪੋਸ਼ਣ ਉਹ ਮਿਹਨਤ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਕੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਪਤੀ, ਸੱਸ ਤੇ ਸਹੁਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਉਸਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਹੋਣਾ ਆਖ਼ਰ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ/ਮਾਲੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਾਰ ਚਾਲਕ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਘਟਨਾ ਸਥਾਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੁਲੀਸ ਬਾਟਾ ਤਿਬੜ ਦੇ ਐੱਸਐੱਚਓ ਰਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਈ ਔਰਤ ਦੇ ਖਿਾਨਾ ਲੈਣ ਮਗਰੋਂ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਲਾਲ ਦੁਆਰ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਲਾਨਾ ਮੂਰਤੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੇ ਰੂਮੀ ਪੂਜਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮਾਗਮ

ਮਜੀਰਾ (ਸ਼ੋਇਮ ਅਨੰਦ)- ਸ੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਲਾਲ ਦਿਆਲ ਦੀ ਮੰਦਰ ਮਜੀਰਾ ਵਿਖੇ ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਮੂਰਤੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਅਤੇ ਰੂਮੀ ਪੂਜਨ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਭਗਵਤ ਕਾਸਾ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਸ੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਲਾਲ ਦੁਆਰ ਧਿਆਨਪੁਰ ਜੀ ਦੇ ਗੰਦੀਨਸ਼ੀਨ ਰਾਮ ਸੰਦੂਰ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਅਭੀਰਵਾਦ ਲੈ ਕੇ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜੋ।ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਕਰਾਚੀਵਾਲ ਕਲਿਤ ਕ੍ਰਿਸ਼ੋਰ ਵਿਰਦਵਾਦ ਵਾਲਿਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਜਯਮ, ਗਵਰਧਨ ਪੂਜਾ, ਰੁਕਮਣੀ ਵਿਆਹ, ਸੁਧਾਨਾ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਥਾ ਵਿਚਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਸੰਬੰਧੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਪਟਵਾਰੀ ਹੋ ਆਨ. ਕੇ. ਬੰਬਰ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਬਾਵਾ ਲਾਲ ਦੁਆਰ ਵਿਆਨਪੁਰ ਤੋਂ ਗੰਦੀਨਸ਼ੀਨ ਮਹਾਰਾਜ ਸ੍ਰੀ ਰਾਮ ਸੰਦਰ ਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਅਭੀਰਵਾਦ ਸਦਕਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਨਾਓ ਕਰਕੇ ਜਗਹਾਤੇ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੰਦਿਰ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰੀ ਪੰਡਿਤ ਮਨੋਜ ਕੁਮਾਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਪਟਵਾਰੀ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੁਲਦੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਰਵਿੰਦਰ ਕਾਪਾਹੀ, ਨਰਿੰਦਰ ਬੰਬਰ, ਰਾਜਕਿਰਨ ਰਾਜੂ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਮਰਾ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਨੀਟਾ, ਰਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ ਬਲਰਾਜ ਸ਼ਰਮਾ, ਖਿਮਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੰਮਤ ਪੁਰੀ, ਜੈ ਰਾਮ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਅੱਡਾ ਝਬਾਲ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਗੂ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ

ਬਬਾਲ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ)- ਸਿਵਲ ਸਜਨ ਤਰਨਤਾਰਨ ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਂਦੇ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਐਪੀਡੀਮਿਲੋਜਿਸਟ ਡਾ. ਅਵਲੀਨ ਕੌਰ ਦੇ ਦਿਬਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਡਾ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਟੋਲ ਸੀਨੀਅਰ ਏਐਮਓ ਕੰਵਲ ਬਲਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੋਡੀਕਲ ਅਫ਼ਸਰ ਸ਼ੀਲਪੀਤਾ ਝਬਾਲ, ਏਐਮਓ ਕੰਵਲ ਬਲਾਜ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰਹਿਨੁਮਾਈ ਹੇਠ ਅੱਡਾ ਝਬਾਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡੇਗੂ ਦਿਵਸ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਲੱਗੇ ਸ੍ਰੀ ਮੱਛਰਾਂ ਤੋਂ ਰੱਖੇ ਵਾਲੀਆਂ ਖਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕੀਤਾ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿਤਤ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੌਸਮ ਦੇ ਬਦਲਾਅ ਕਾਰਨ ਮੱਛਰਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਦ ਕਾਫੀ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ।ਸੋਸ਼ ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਪਾਣੀ ਥਿਕੜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਜੇਕਰ ਪਾਣੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਪਾ ਕੇ ਘੁੱਧ ਦੇਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਾਲਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਮੱਛਰਾਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੌਣ ਵੇਲੇ ਪੂਰੀ ਬਾਵਾਂ ਕੰਬੇ ਕੰਬੇ ਪਹਿਨ ਕੇ ਜਾਂ ਮੱਛਰਦਾਨੀ ਅਤੇ ਮੱਛਰ ਕਰਾਉਣ ਵਾਲੇ ਵਸਤਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਪਬਲਿਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਬਾਰੂਵੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੌ ਫੀਸਦੀ

ਬਬਾਲ (ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਨੀ)- ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨ ਹੋਏ ਬਾਰੂਵੀ ਕਲਾਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਅਧੀਨ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਨਾਮਵਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸੇਵਾ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਪਬਲਿਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਬੀੜ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਿਹਾ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਆਰਟਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ (90.8%), ਸਮੀਤਰੀ ਕੌਰ (87.8%), ਜੈਸਮੀਨ ਕੌਰ (87.2%) ਅਤੇ ਸਾਈਦਿਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸਿਮਰਨਦੀਪ ਕੌਰ (88.8%), ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ (88.6%), ਸਤਤਾਜ ਸਿੰਘ (88.2%) ਅਤੇ ਕਾਮਰਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸੁਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ (77.6%), ਰਾਜਬੀਰ ਕੌਰ (76%), ਨਾਜਦੀਪ ਕੌਰ (75.2%) ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਸਕੂਲ ਤੇ ਮਾਧਿਅਮ ਦਾ ਨਾਮ ਭੇਰਨ ਕੀਤਾ। ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਹਰਜਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਵਲੋਂ ਹਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਖਿੱਟਾ ਕਰਦਾ ਕੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੀ ਹੋਟਵਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਕਮਿਸਟਰੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਚ 100 ਵਿੱਚੋਂ 100 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੂਸਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡੀਪਟੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਵਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਪਾਠਿਕ ਟੀਚਰ ਹਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਹੁਪਿੰਦਰਬੀਰ ਕੌਰ, ਅਕਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸਰੋਜ ਕੁਮਾਰੀ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸੁਖਮਨੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਚਾਵਾਂਵਾਲੀ ਦਾ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸ਼ਾਨਮੱਤ

ਚਾਵਾਂਵਾਲੀ (ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ (ਰੋਮੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ)- ਸੁਖਮਨੀ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਚਾਵਾਂਵਾਲੀ (ਭੋਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ) ਦਾ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਿਹਾ। ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਕੌਰ ਨੇ 650 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 566 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ ਅਰਜਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ 650 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 564 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੂਜਾ ਅਰਜਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ 650 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 536 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤੀਸਰਾ ਦਰਜਾ, ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਕੌਰ ਨੇ 650 ਅੰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 536 ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤੀਸਰਾ ਦਰਜਾ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਬਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਵੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਿਹਾ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵਧੀਆਂ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੇ ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਮ ਭੇਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਥੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪਿਆਪਣਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਨਾਮ ਭੇਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰਜਨੀ ਬਾਲਾ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਇਆ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਸਮੂਹ ਆਪਿਆਪਣਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ।

ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਸਾਥੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਹੜਤਾਲ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸਹਿਰਾ

ਧਾਰੀਵਾਲ (ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ)।(ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ)- ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੀ ਇੱਕ ਭਰਵੀਂ ਮੀਟਿੰਗ ਸੁਧੇਵ ਸਿੰਘ ਭਗਵੰਦਾ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸ਼ਹੀਦ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਟਨ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਗੁਲਾਸ ਵਿੱਚ ਬਲੌਰਤੌਰ, ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੀਵਨ ਚੱਕ, ਮੇਹਤ ਸਿੰਘ ਕੁਰਾਚ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਮੋਜਰ ਸਿੰਘ ਰੰਦਾਵਾਲੀ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁਸਤਾਫ਼ਾਬਾਦ, ਕੁਘਰੀ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਟੱਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮੋਹਤ ਸਿੰਘ ਜੀਵਚੰਦਰ ਬਲਾਜ ਸਿੰਘ ਬੇਸ ਆਦਿ ਨੇ ਸੰਬੋਧ ਕੀਤਾ।ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ 9 ਜੁਲਾਈ 2025 ਦੀ ਸਮੂਹ ਟੋਕੜ ਕੂਨੀਅਨਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੇ ਦਿਵਾਸੀ ਹੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬਹਾਇਦਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਇਸ ਹੜਤਾਲ ਦੀ ਤਾਰੀਖ਼ ਲਈ 20 ਮਈ ਨੂੰ ਜੋ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ ਉਸ ਵਿੱਚ ਜੀਵੀ ਚੰਦਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਕਿਰਾਨਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਵਿਵਾਲ ਪਠਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। 120 ਮਈ ਨੂੰ 10:30 ਵਜੇ ਪਹਿਲਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਰਕ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿਖੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।ਅਗਲੀ ਦਿੱਸਾਵੀਂ ਕਿ ਹੜਤਾਲ 20 ਮਈ ਨੂੰ ਸ਼ੀ ਚੰਦਰ ਅਤੇ ਨਵਸ਼ਾਥਵਾਲ ਹਾਲਾਤ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨੇ ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪਈ ਗਈ ਹੈ।ਸਮੂਹ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ 20 ਮਈ ਨੂੰ ਭੀਮੀ ਚੰਦਰ ਘਰਨੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਲਈ ਸਵੇ ਦਸ ਵਜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਰਕ ਪੁੱਜਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕੀਤੀ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਵਾਂਵਾਲੀ, ਕੇਪਟਨ ਜਾਵੰਤ ਸਿੰਘ , ਕੁਰੂਪ ਸ਼੍ਰੀ ਘੁਮਣ, ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਰਾਊਵਾਲ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰੀ, ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਬਾਗਵੰਦੀ, ਸਵਣ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਟੱਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਆਦਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਆਗੂ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਹਿਤੇਸ਼ ਮਾਜਨ ਤੇ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ)- ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਹਿਤੇਸ਼ ਮਾਜਨ ਅਤੇ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਜ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਹੈ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬ ਹੋਲਡ ਸਿਸਟਮਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਮਨ ਬਹਿਲ ਅਤੇ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਾਜੀਵ ਸ਼ਰਮਾ ਸਮੇਤ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਟਰੱਸਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਣ ਮੌਕੇ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।ਰਮਨ ਬਹਿਲ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਮਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਤੇ ਖਿਮਾਰਦਾਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਨਵ-ਨਿਯੁਕਤ ਇਹ ਟਰੱਸਟੀ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪ੍ਰਾਂਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣਗੇ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ

ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਮੇਂ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ 3.50 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਬਟਾਲਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਵੱਲੋਂ

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਰੋੜੇ ਅਟਕਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਗਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਜੋ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ 4 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਅੜਕਰ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਟਰੱਸਟੀ ਹੋਣੀਆਂ ਮਾਜਨ ਅਤੇ ਰਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ।

ਪੀਰ ਬਾਬਾ ਲੱਖ ਦਾਤਾ ਪੋੜਾ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸ਼ਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਮਨਾਇਆ

ਸਰਾਏ ਅਮਨਾਤ ਖਾਂ (ਮੰਖਣ ਮਨੋਜ)- ਪੀਰ ਬਾਬਾ ਲੱਖ ਦਾਤਾ ਪੋੜਾ ਸਾਹਿਬ ਪਿੰਡ ਠੱਠਗੜ ਵਿਖੇ ਸ਼ਾਲਾਨਾ ਜੋੜ ਮੇਲਾ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਬਾਬਾ ਲਾਡੀ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਬਾਬਾ ਲੱਖ ਦਾਤਾ ਪੋੜਾ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਚਾਦਰ ਚੜ੍ਹਾਈ ਗਈ। ਉਪਰੰਤ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਬੱਡੀ ਦੀਆਂ ਪਿੰਡ ਸਾਥਿਵਾ ਤੇ ਪਿੰਡ ਵਰਨਾਲੇ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਮੈਚ ਖੇਡੇ ਗਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਰਨਾਲੇ ਦੀ ਟੀਮ ਜੇਤੂ ਰਹੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਤਰਨਤਾਰਨ ਹਲਕੇ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਰਗਮੀ ਆਗੂ ਕਰਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੁਰਜ ਪੁੱਜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿਛਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਗਦ ਇਨਾਮ ਦੇ ਕੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਰਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੁਰਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਲੀਆਂ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਰੋਤ ਲਈ ਭੋਜਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਨੌਜਵਾਨ

ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਰਵਿਆ

ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਾਹਿਬ (ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ)- ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਪੰਤੀ ਕਿਲੇ ਵਾਲੀ, ਪਟਵਾਰੀ ਸਰਦੂਲ ਵਿਖੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਗੁਰਮਤਿ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤਰਨਾ ਦਲ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਖੂਖੀ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਜ: ਬਾਬਾ ਜੰਗਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਭੋਜੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਮਨੋਹਰ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤਰਨਗੜ੍ਹ, ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਦਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਹੀਦੀ ਬਾਗ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਪੁੰਜੀਆਂ ਸਥਾਪੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤਰਨਗੜ੍ਹ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਰਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਸਾਥਾਰਾ ਡੀਐਸਪੀ, ਬਾਬਾ ਲਵਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਆਰਵਿੰਡ, ਜ: ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਾਹਾਰ ਡਿਡਰ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ, ਚੇਅਰਮੈਨ

ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਕੀ ਡਿਡਰ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਡਿਡਰ, ਜਾ: ਸਰਪੰਚ ਸਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਜਾ: ਸਰਪੰਚ, ਰੋਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਟਵਾਰੀ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉੱਪਾਲ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਖਿਲਦੀਆਂ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸਰਪੰਚ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਕਿਆਲਾ, ਪੰਚ ਬੈਂਚਲ ਸਿੰਘ, ਬੀਬੀ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਕੌਰ, ਗੁਰਬੰਧ ਸਿੰਘ ਵੈਰਵਾਲ, ਬੀਬੀ ਕੰਵਲਜੀਤ ਕੌਰ ਮਾਹਿਤਾ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਵਿਰਸਾ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਿਕਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੁਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਯੂ. ਕੇ. ਰਫ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਬਾਪੂ, ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ।

ਸੀ ਐੱਚ ਸੀ ਸਰਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ

ਚੋਰਲਾ ਸਾਹਿਬ (ਰਮਨ ਚੰਦਾ) ਅਜਕਲ ਮਨੁੱਖ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ ਤੇ ਡਿਪੈਸ਼ਨ ਵਰਗੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਇਕ ਗੰਭੀਰ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਅੱਜ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਹੋਲਡ ਸੈਰਟ ਸਰਹਾਲੀ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਆਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਹਿਰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਰੋਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਡਾਗਰੂਪੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਏ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਡਾ. ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਐੱਸਐੱਮਓ ਸਰਹਾਲੀ ਕਲਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਲਗਾਏ ਗਏ ਇਸ ਸੀਨੀਅਰ ਵਿੱਚ ਡਾ. ਗਿੱਲ ਕਿਹਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਦੇਰ ਵਿਚ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਹਾਈਪਰਟੈਨਸ਼ਨ ਅਤੇ ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਤਮ ਹੱਤਿਆ ਜਿਹਾ ਗੜਾ ਤੀ ਆਪਣਾ ਜਿੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿੰਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਫੀ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਵਿਚ ਪਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ

ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਨੇ 10ਵੀਂ ਤੇ 12ਵੀਂ 'ਚ ਮਾਰੀਆਂ ਮੱਲਾਂ

ਜੈਤੋ (ਸਤੀਬ ਕੁਮਾਰ ਬੀਰੀ)-ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਬੋਰਡ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਾਲ ਨਾ ਕੇਵਲ ਮਾਪਿਆਂ ਬਲਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੀ ਤੁਰੀ ਬੋਲਣ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਹੋਰਵਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੀਚੀ 95.6% ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਦੀਕਸ਼ਾ 95.2% ਨਾਲ ਦੂਜਾ ਤੇ ਗੁਰਸਿਮਰਨ ਕੌਰ 93.8% ਅੱਗੇ ਨਾਲ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਨੇਕਾਂ ਹੋਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਵਾਲਿਕ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ ਨੂੰ 100% ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਗੋਰਵ ਗਰਗ ਲੌਕੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪੇ, ਸਕੂਲ ਦਾ ਅਨੁਸਾਸਨ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਅਣਥੱਕ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਕੂਲ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਅੰਬਕ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਜਗਮੋਲ ਸਿੰਘ, ਗੋਰਵ ਗਰਗ ਲੌਕੀ, ਦੀਪੀ ਗਰਗ, ਅੰਬਰ ਗਰਗ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਤੇ ਪੌਨਵਾਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ।

ਦਸਮੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਨ ਸਕੂਲ ਹਰੀ ਨੌ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 100% ਰਿਹਾ

ਕੋਟਕਪੂਰਾ (ਰਣਪਾਲ ਭੁੱਲਰ)-ਦਸਮੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਨ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਹਰੀ ਨੌ ਦਾ ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 100% ਰਿਹਾ। ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਆਰਟਸ, ਕਮਰਸ ਅਤੇ ਸਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 72 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਅਪੀਅਰ ਹੋਏ। ਆਰਟਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ 84.2% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਪੁੱਤਰੀ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ 83.6% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੂਜਾ ਤੇ ਹਰਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੁੱਤਰ ਗੁਰਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 83.6% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਸਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਕਾ ਪੁੱਤਰੀ ਨਵੀਨ ਸਿੰਘ ਨੇ 96.2% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ, ਸੁਖਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਪੁੱਤਰੀ ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 92.6% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੂਜਾ ਤੇ ਸੁਖਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਪੁੱਤਰੀ ਇੰਦਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੇ 91.4% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਸਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਨਵਰੂਪ ਕੌਰ ਪੁੱਤਰੀ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 95.8% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ, ਨੈਨਸੀ ਸ਼ਰਮਾ ਪੁੱਤਰੀ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ਨੇ 94.8% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਯਾਸ਼ਿਕਾ ਪੁੱਤਰੀ ਦੀਪਕ ਨੇ 93.8% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਸਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਨਵਰੂਪ ਕੌਰ ਪੁੱਤਰੀ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 95.8% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ, ਨੈਨਸੀ ਸ਼ਰਮਾ ਪੁੱਤਰੀ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ਨੇ 94.8% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਯਾਸ਼ਿਕਾ ਪੁੱਤਰੀ ਦੀਪਕ ਨੇ 93.8% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਸਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪ ਵਿੱਚ ਨਵਰੂਪ ਕੌਰ ਪੁੱਤਰੀ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 95.8% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ, ਨੈਨਸੀ ਸ਼ਰਮਾ ਪੁੱਤਰੀ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ਨੇ 94.8% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਯਾਸ਼ਿਕਾ ਪੁੱਤਰੀ ਦੀਪਕ ਨੇ 93.8% ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ।

ਜਗਮੋਲ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚੋਂ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਕੀਤਾ ਹਾਸਲ

ਮਾਨਸਾ (ਅਤਮਾ ਸਿੰਘ ਪਮਾਰ)-ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨ ਹੋਏ ਦਸਵੀਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਚ ਸਿੱਖਲ ਸਟਾਫ਼ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਜਗਮੋਲ ਸ਼ਰਮਾ ਪੁੱਤਰ ਗੀਤਜਿੰਦਰ ਮੋਹਨ ਮਾਤਾ ਨੀਤੂ ਰਾਣੀ ਨੇ 98 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਲੈ ਕੇ ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚੋਂ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਹੋਰਵਾਰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਸਟਾਫ਼ ਲਈ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਗਮੋਲ ਨੇ ਕੋਈ ਟਿਊਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਤੇ ਖੁਦ ਸਕੂਲ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ 'ਚ ਹੀ ਚਾਰ, ਪੰਜ ਘੰਟੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਕੇ ਵਧੀਆ ਨੰਬਰ ਲਏ। ਜਗਮੋਲ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਸਿਰਾ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੇ ਸਕੂਲ ਸਟਾਫ਼ ਵੱਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਸ਼ਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ ਮੈਡੀਕਲ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਤੇ ਡਾ. ਬਣਨ ਦਾ ਇੱਛਕ ਹੈ।

ਗੁਰਲੀਨ ਦੇਰਾਹ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ 'ਚੋਂ ਆਈ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ

ਫੇਰਾਗ (ਹਰਮਿੰਦਰ ਸੇਠ)-ਉੱਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਨਰਿੰਦਰ ਠੁਕਰਾਲ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਬੋਰਡ +2 ਕਲਾਸ ਕਾਮਰਸ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚੋਂ 95.2% ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੇਰਾਹ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਦੇਰਾਹ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੀ। ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ ਨੇ ਸਕੂਲ, ਸ਼ਹਿਰ ਤੇ ਪਰਵਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਗੌਰਨ ਕੀਤਾ। ਅੱਠ ਈਸ਼ਟ ਦੇ ਗੁਰੂ ਵਿੱਚ ਵਧਾਈਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਇਕੱਠ ਲੱਗਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰਲੀਨ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨਰਿੰਦਰ ਠੁਕਰਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਲੀਨ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦਲਤ ਹੀ ਗੁਰਲੀਨ ਇੱਠ ਵਧੀਆ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਈ ਹੈ। ਗੁਰਲੀਨ ਕੌਰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਆਈ ਪੀ ਐਸ ਅਵਸਰ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਝਾੜ ਸਾਹਿਬ ਕਾਲਜ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਿਹਾ

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ/ਸ਼ਾਹਲਾ (ਬੋਕੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ/ਸ਼ੁਭਜੀਤ ਸਿੰਘ)-ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ, ਮੋਹਾਲੀ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨ ਹੋਏ 10-2 ਕਲਾਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਅਪੀਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੰਸਥਾ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਵਾਰ ਵਿਮੋਨ, ਝਾੜ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਹੀ। ਕਾਮਰਸ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਜਿਸਮਨ ਕੌਰ ਨੇ 95.6 ਫੀਸਦੀ, ਭਵਲੀਨ ਕੌਰ ਨੇ 91.8 ਫੀਸਦੀ ਤੇ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ 87.4 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪਹਿਲਾ, ਦੂਜਾ ਤੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਆਰਟਸ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ 92.4 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ, ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ 90 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੂਜਾ ਤੇ ਜਸਲੀਨ ਕੌਰ ਨੇ 88.6 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਸਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪ ਦੀ ਪੁਸ਼ਪਤ ਕੌਰ ਨੇ 86.4 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ, ਮਨਜੋਤ ਕੌਰ ਨੇ 85 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੂਜਾ ਤੇ ਭੋਲੀ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ 83.8 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਕਾਲਜ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਡਾ. ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਤੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਲੋਕਲ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੇ ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਨਾਂ ਗੌਰਨ ਕਰਨਗੀਆਂ।

ਯਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਸੂਬੇ 'ਚੋਂ 13ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ (ਬੋਕੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ)-ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਮੋਹਾਲੀ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨ ਹੋਏ ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿਚ ਖਾਲਸਾ ਪਬਲਿਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ, ਬੁਝਨ ਕੱਚਾ (ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ) ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵਧੀਆ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਰਿਹਾ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਯਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ 500 'ਚੋਂ 487 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੂਬੇ 'ਚੋਂ 13ਵਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲ 'ਚੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਨੀਕਾ ਨੇ 484 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਕੂਲ 'ਚੋਂ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਜਗਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ 480 ਅੰਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਤੀਸਰਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮੋਮੋ ਹਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਕੌਰ ਤੁਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਮਯਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਮਿਹਨਤੀ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਸੂਚਨੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੀ ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੁਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਖਾਲਸਾ ਪਬਲਿਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਟੀਮ ਮਲਹੋਰਾ, ਸਕੂਲ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੋਮੋ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਅਤੇ ਮੋਮੋ ਨਿਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਮੈਰਿਟ ਲਿਸਟ 'ਚ ਸਥਾਨ ਬਣਾਇਆ

ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਂਝ (ਜਗਦੀਪ ਗਿੱਲ)-ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਮੋਹਾਲੀ ਵੱਲੋਂ ਬਾਰਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਐਲਾਨੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ (ਲੜਕੀਆਂ) ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨੰਬਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਰਾ ਕੇ ਮਾਪਿਆਂ, ਸਕੂਲ ਤੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਨਾਂ ਗੌਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮੋਮੋ ਹਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਕੌਰ ਤੁਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ 'ਤੇ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਾਮਯਾਬੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਮਿਹਨਤੀ ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਸੂਚਨੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੀ ਅਣਥੱਕ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੁਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਖਾਲਸਾ ਪਬਲਿਕ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਤੇ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਹੋਰਨਾਂ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਟੀਮ ਮਲਹੋਰਾ, ਸਕੂਲ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮੋਮੋ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਅਤੇ ਮੋਮੋ ਨਿਸ਼ਾ ਰਾਣੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ 7 ਆਸ਼ਿਆਨੇ ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ (ਬੋਕੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ)-ਰੁਹਾੜਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਪਿੰਡ ਪ੍ਰਤਾਪਗੜ੍ਹ ਨੇੜੇ ਸੜਕ ਕਿਨਾਰੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀਆਂ ਝੁੰਗੀਆਂ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਅੱਗ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਗਿਆ, ਉੱਥੇ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਕਦੀ ਵੀ ਜਲ ਗਈ। ਝੁੰਗੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਮੁਹੰਮਦ ਆਸ਼ਿਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੀਤੀ ਰਾਤ ਸੜਕ ਦੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਕਿਸੇ ਕਿਸਾਨ ਨੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੇ ਨਾੜ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾਈ ਹੋਈ ਸੀ ਤੇ ਕਰੀਬ 9 ਵਜੇ ਤੱਕ ਹਨੇਰੀ ਚੱਲੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਸੜਕ ਤੋਂ ਪਾਰ ਝੁੰਗੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾ ਲੱਗੀ। ਅੱਗ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੇ ਪਛੂਆਂ ਨੂੰ ਬੜੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਝੁੰਗੀਆਂ 'ਚੋਂ ਕੱਢ ਸਕੇ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਮਾਨ, ਕੱਪੜੇ, ਕੀਮਤੀ ਸਾਮਾਨ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁਹੰਮਦ ਆਸ਼ਿਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੇ 5 ਧੀਆਂ ਤੇ 4 ਪੁੱਤਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਵੱਡੀ ਲੜਕੀ ਸਮੇਰਾ ਖਾਤਿਮ ਦਾ ਵਿਆਹ 21 ਮਈ ਨੂੰ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਦਾਸ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਜੱਤਿਆ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਲੜਕੀ ਦੇ

ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਟੈਕਸ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਪਾਸੋਂ ਸਕੂਲਤ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ : ਨਛਤਰ ਸਿੱਧੂ

ਬਠਿੰਡਾ (ਰਾਜੀਵ ਕਲਾਂ)-ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਲਈ ਜੁਰਮਾਨੇ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਨਛਤਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਵੱਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਨਾ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ 'ਤੇ ਫੌਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫੌਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ ਟੈਕਸ ਭਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਫੌਟ ਦੇਣੀ ਜ਼ਰੂਰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਾਇਦਾ ਮਿਲਦਾ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਭਰਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਜੁਰਮਾਨੇ ਸਹਿਤ ਟੈਕਸ ਭਰਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਕੇ ਅਗਾਂਹ ਵਾਲੇ ਟੈਕਸ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਕਰਨ।

ਹਲਕੇ ਦੇ ਰਸਬਾਹੇ ਤੇ ਮੱਘੇ ਹੋਣਗੇ ਪੱਕੇ : ਵਿਧਾਇਕ ਮਾਣੂਕੇ

ਜਗਰਾਉ (ਸੰਜੀਵ ਅਰੋੜਾ/ਨਛਤਰ ਸਿੱਧੂ)-ਹਲਕਾ ਜਗਰਾਉ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਬੀਬੀ ਸਰਵਜੀਤ ਕੌਰ ਮਾਣੂਕੇ ਵੱਲੋਂ ਭੂਮੀ ਰੱਖਿਆ, ਨਹਿਰੀ ਅਤੇ ਭਰਨ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਿ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੇ ਮੌਸਮ ਨੂੰ ਪਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਪਾਣੀ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਢੁੱਕਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਅਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਨ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਭੂਮੀ ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀਆਂ ਭਰਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਨੂੰ ਭਰਨ ਦੀ ਢਲਾਨ ਉੱਚੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਵਾਹਾਮ ਉੱਚੇ ਪਾਸੇ ਹੋਣ ਤੇ ਅਤੇ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਢਲਾਨ ਹੋਣ ਤੇ ਹੋ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਾਂ ਦੀਆਂ ਝਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਮਲ ਕੌਰ, ਪੁਰਾਣੀ ਦਾਸ ਮੰਡੀ, ਪੁਰਾਣੀ ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ ਅਤੇ ਕਈ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਗ਼ਾਵਤ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਭਿਅਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੇ

ਕਾਰ ਗੈਰੇਜ 'ਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ

ਮਾਛੀਵਾੜਾ ਸਾਹਿਬ (ਬੋਕੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ)-ਬੀਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਇੱਥੇ ਸਮਰਾਲਾ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਕਾਰ ਗੈਰੇਜ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਭਿਅਨਕ ਅੱਗ ਕਾਰਨ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2 ਕਾਰਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਾਮਾਨ ਸਾੜਿਆ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਾਰ ਗੈਰੇਜ ਦੇ ਮਾਲਕ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਡੈਂਟਿੰਗ, ਪੇਂਟਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਾਰ ਬਜ਼ਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੀਤੇ ਰਾਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੈਰੇਜ 'ਚੋਂ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਾਪਟਾਂ ਨਿੱਕਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਮੋਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੁਰੰਤ ਵਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ। ਵਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸਹੇਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਗ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਪਤਾ

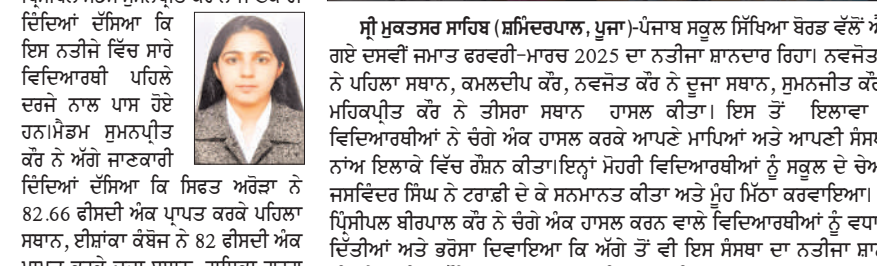
ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਤੇ ਖੁਨਦਾਨੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਫਰੀਦਕੋਟ (ਐਲਿਗਜੈਂਡਰ ਭਿਸ਼ਮ)-ਖੁਨਦਾਨ ਪੇਂਡਰ ਦੇ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਸਥਾਨ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਬਲੱਡ ਸੇਵਾ ਸੋਸਾਇਟੀ ਰਜਿਸਟਰੇਡ ਵਲੋਂ 'ਟਿੱਲਾ' ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਨੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਇਕ ਖੁਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਾਰਕੀਟ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਬਰਤਰ ਮਹਿਮਾਨ ਸਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੈਂਟ ਇੰਡਰਾ ਤੋਂ 'ਦਾਨੀ' ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਖੁਨ ਦਾਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਕਾਲ ਸਰਗਰਾਮ ਸੇਵਾ ਸੋਸਾਇਟੀ ਰਜਿਸਟਰੇਡ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਸ਼ਰਮਾ ਗੱਲਵਾੜਾ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਅੰਬਕ ਭਟਨਾਗਰ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਹੋਰ ਮਹਾਂ ਕਾਲ ਸਰਗਰਾਮ ਸੇਵਾ ਸੋਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਫਰੀਦਕੋਟ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਅਤੇ ਖੁਨਦਾਨੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਬਲੱਡ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੱਲਵਾੜਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀ ਰੋੜੀ, ਲਗਾਤਾਰ ਖੀਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਿਵਾਰ ਕੋਪਣ ਧਰਮ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿੱਚੋਂ ਮੋਮੋਰੀਅਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੋਨੋਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿੱਲੋਂ, ਸਾਂਝ ਬਲੱਡ ਸੇਵਾਵਾਂ ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਦੇਵ ਰਾਮ, ਸੁਮੀਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਿਲਾਵਤ ਹੁੱਸੇ, ਬਾਬਾ ਸ਼ੀ ਚੰਦ ਸੇਵਾ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਜਿੰਦਰ ਦਾਸ ਰਿਹੂ,

ਸਿਰਤ ਅਰੋੜਾ ਕਾਲਜ 'ਚੋਂ ਅੱਠਵਾਂ

ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ (ਕੁਲਭੁਸ਼ਨ ਚਾਵਲਾ)-ਸਥਾਨਕ ਸੇਂਟ ਸਹਾਰਾ ਕਾਲਜ ਆਫ ਐਂਗਲੀਕਨ ਦਾ ਬੀ.ਐੱਫ. ਸੈਸ਼ਨ 2024-26 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਨਤੀਜਾ ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵੱਲੋਂ 15 ਮਈ 2025 ਨੂੰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਕਾਲਜ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਮੋਮੋਰੀਅਰ ਸੁਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੋਮੋਰੀਅਰ ਸੁਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਰਤ ਅਰੋੜਾ ਨੇ 82.66 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ, ਲੀਲਾਕਾ ਕੋਸ਼ਿਕ ਨੇ 82 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ, ਰਾਧਿਕਾ ਗਰਗ ਤੇ ਨਵਕੀਰ ਕੌਰ 79.56 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ।

ਦਿਲੀਪ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪਹਿਲੇ ਦਰਜੇ ਨਾਲ ਪਾਸ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੋਮੋਰੀਅਰ ਸੁਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਰਤ ਅਰੋੜਾ ਨੇ 82.66 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ, ਲੀਲਾਕਾ ਕੋਸ਼ਿਕ ਨੇ 82 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਦੂਜਾ ਸਥਾਨ, ਰਾਧਿਕਾ ਗਰਗ ਤੇ ਨਵਕੀਰ ਕੌਰ 79.56 ਫੀਸਦੀ ਅੰਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ।

ਅਲਾਇੰਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ ਦਾ 10ਵੀਂ ਤੇ 12ਵੀਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੌ ਫੀਸਦੀ

CLASS 10TH TOPPERS			12TH TOPPERS (COMM.)		
91.8%	89.2%	88%	96.2%	94.6%	92%
12TH TOPPERS (ARTS)			12TH TOPPERS (SCI.)		
95.6%	92%	90.4%	87.6%	84.6%	83%

ਸਾਹਿਤ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪਾਪਾਈਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਲਾਂ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਕੂਲ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਸਿਰਾ ਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਖ਼ਤ ਸਾਫ਼ਾਰਤਿਕ ਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸਦੇ ਸ਼ਿਰਫ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰਚੱਤ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਹਿ-ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਦੀ ਖ਼ਮਾਇਤ, ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਤੇ ਇੱਕ ਪਾਲ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਰਹੇਗੀ ਜਾਰੀ : ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੀਆਂ

ਨੰਗਲ (ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ) ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮੁੰਡੀਆਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਮਾਲ ਮੁੜ ਵੇਸਵਾ, ਆਵਾਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ, ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਤੇ ਸੈਨੀਟੇਸ਼ਨ, ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਨੰਗਲ ਭੈਮ ਵਿਖੇ ਭਰਵੇਂ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਨੰਗਲ ਭੈਮ ਉੱਤੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰੀ ਜਾਰੀ ਹੈ, ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ, ਵਿਧਾਇਕ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਚੇਅਰਮੈਨ, ਬਲਾਕ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੌਨਿਆਂ ਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਨਾਗਰਿਕ ਨੰਗਲ ਭੈਮ ਤੇ ਲੱਗੇ ਧਰਨ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਇੱਕ ਬੂੰਦ ਵੀ ਵਾਲਤੂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਨਾਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਨਿਰਾਧਾਰਤ ਕੋਟੇ ਤੋਂ ਵੱਧ 4000 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਸੰਜਮ ਲਈ ਵਰਤਣ ਲਈ ਚੇਤਨ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰੰਤੂ ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਿੰਚਾਈ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ

ਨੰਘਦੀਆਂ ਹਨ ਪੰਤੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਖੇਤਾਂ ਲਈ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕ ਅਮਨਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿੱਡ ਭਰਨ ਲਈ ਝੋਨਾ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਪਾਣੀ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖਰਾਬ ਕੀਤੀਆਂ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਨੇ ਫਸਲੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਪਨਾ ਕੇ ਚੌਧਾ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮਾਇਆ। ਪੁਰਜੇਤ ਕੌਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੁਹਾਲੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪਲੈਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੂਬੇ ਕੋਲ ਹੁਣ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਲਈ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦਾ ਪਾਣੀ ਹਰਿਆਣਾ

ਵਾਰਤ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 400 ਕਿਊਸਿਕ ਪਾਣੀ ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚੋਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਇਕ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਰੀ ਅਲਹੌਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਮਾਇਆ। ਪੁਰਜੇਤ ਕੌਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੁਹਾਲੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਪਲੈਨਿੰਗ ਬੋਰਡ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿਚ

ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਚਾਰਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭੈਮ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਗਏ, ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸੈਕਟਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਜਾਇਜ਼ ਰਬਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਨਖਾਹਾਂ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਨੂੰ 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਬੀਐਮਬੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਡਟ ਕੇ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਲਾ, ਸੋਨਾ, ਤੇਲ, ਪੱਥਰ ਨਿੱਕਲਦਾ ਹੈ ਉਹ ਸੂਬੇ ਉਸ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਪੰਤੂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀ 'ਤੇ ਕੋਲਾ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਸਗੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਭੈਮਾਂ, ਚਰਿਆਵਾ, ਨਹਿਰਾਂ ਨੇੜੇ ਦੀਆਂ ਬੇਜਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਤੇ ਆਬਾਦ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਸੰਜੀਵ ਗੱਤਮ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਆਧੁਵਿਕ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਸੁਮਿਤ ਅਗਨੀਸੈਂਡਲ, ਅਸ਼ਵਰ ਕੈਂਥ, ਕਰਨ ਸੈਣੀ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਨਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸੋਨੀ ਕੁਮਾਰ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ, ਇਮਰਾ ਖਾਨ, ਰਾਕੇਸ਼ ਜੱਸੀ, ਮੁਕੇਸ਼ ਵਰਮਾ, ਨਜਾਇਜ਼ ਕੁਮਾਰ, ਹਰਦੀਪ ਬੈਂਸ, ਸੁਨੀਤਾ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਦ ਸਿੰਘ, ਹਰਪੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਬੱਚੇ ਤੇ ਪਤਨੀ ਸਮੇਤ ਧਰਨ 'ਤੇ ਬੈਠਿਆ ਵਿਅਕਤੀ

ਭੇਰਾ ਬੱਸੀ (ਵਿਨੈ ਕੁਮਾਰ ਜੈਨ)— ਤਹਿਸੀਲ 'ਚ ਇਕ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਦੋਂ ਗੰਗਾਵਾ ਹੋ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਪਿਤਾ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਰਜਿਸਟਰੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਵਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰੋਜ਼ ਵਜੋਂ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਤੇ ਪਤਨੀ ਸਮੇਤ ਤਹਿਸੀਲ ਰੋਪਲੈਂਕ ਵਿਖੇ ਸਬ-ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਬਾਹਰ ਧਰਨ 'ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਲਾਲਤੂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਰਵੀ ਕੁਮਾਰ ਪੁੱਤਰ ਬੀਬਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ

ਪਾਣੀ ਤੇ ਸੀਵੇਜ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਲਈ ਲੈਂਡਲਾਈਨ ਨੰਬਰ ਜਾਰੀ

ਵਿਲੱਰ (ਨਿਹਾਲ)— ਵਾਟਰ ਅਤੇ ਸੀਵੇਜ ਬੋਰਡ ਦੇ ਐਸ.ਡੀ.ਓ ਪ੍ਰਦੀਪ ਚੁਟਾਨੀ ਨੇ ਪ੍ਰੈਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ, ਵਿਲੱਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵਾਟਰ ਅਤੇ ਸੀਵੇਜ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਵਿਲੱਰ ਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਲੈਂਡਲਾਈਨ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸੀਵੇਜ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਾਸਤੇ ਖੋਲ੍ਹ ਲਈ ਹੱਦਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਈ ਲੈਂਡਲਾਈਨ ਟੈਲੀਫੋਨ ਨੰਬਰ 01826-222088 ਉਪਲਬਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਲੱਰ ਵਾਸੀ ਇਸ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਸੀਵੇਜ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਸੋਨ ਟਾਵਰ 'ਚ 5 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਫਤ ਹੱਡੀ ਰੋਗ ਨਿਵਾਰਨ ਕੈਂਪ ਅੱਜ ਤੋਂ

ਰੂਪਨਗਰ (ਨਜ਼ਮ)— ਵੱਖ ਰਹੀ ਉਮਰ 'ਚ ਗਲਤ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ, ਸਹੀ ਖੁਰਾਕ ਦਾ ਸੇਵਨ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਹੱਡੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਤੇ ਸਖਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਜੋਜ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਲਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜੋਜਾਂ 'ਚ ਦਰਦ ਹੋਣ ਲਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚ ਸਰਵਾਇਬਲ, ਮਿੱਠੇ ਦਰਦ ਆਦਿ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ 'ਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆ ਕੇ ਨਿਰਮਲ ਯੋਗ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹਦ ਤੱਕ ਨਿਜਾਤ ਪਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰੋਗਾਂ ਤੋਂ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਦਾਨਕਾਰੀ ਲਈ ਭਾਰਤੀਆਂ ਯੋਗ ਸੰਸਥਾਨ (ਐੱਸ. ਐੱਸ. ਜ਼ਿਲਾ ਇਕਾਈ ਰੂਪਨਗਰ ਵਲੋਂ 5 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਫਤ ਹੱਡੀ ਰੋਗ ਨਿਵਾਰਨ ਕੈਂਪ ਸੋਨ ਟਾਵਰ ਰੂਪਨਗਰ ਵਿਖੇ 18 ਮਈ ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੈਂਪ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਵੇਰੇ 5.35 ਤੋਂ 7 ਵਜੇ ਤੱਕ ਰਹੇਗਾ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੋਸਾਇਨ ਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਸ਼ਮ ਸ਼ਰਮਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲਾ ਸਕੱਤਰ ਗੁਜਰਿੰਦਰ ਸੈਣੀ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਹੋਰ ਵਾਰੋਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮੋਬਾਇਲ ਨੰਬਰ 98156-21955, 98762-20400, 95010-24651, 98767-13606, 99145-10576, 80540-78555 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਜਿੱਤਣਾ ਐਥਾਂ ਨਹੀਂ : ਕੰਗ

ਮੁਹਾਲੀ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ) ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਸੈਸਦੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਐਮ ਪੀ ਮਾਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਜੁਲਮ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਲੜੀ ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਖਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਜਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਥੋੜੇ ਸਰੋਤ 'ਤੇ ਸ਼ਰਾਵਣ ਦੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇ। ਇਹੋ ਨਹੀਂ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੋਵਾਂ ਦੀ ਤੇ ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹੀ ਖੋਜੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਅਕਾਸ਼ ਹਿੰਦੀ ਵਿਲਮਾਂ ਨੇ ਵਿਗਾੜਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਆਪੇ ਪਰਸਤੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਪੱਥਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਅਸਲ ਤਸਵੀਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਹ ਮਨ ਵਿੱਚ ਧਾਰ ਲੈਣ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰੀ ਕੰਗ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਤੇ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ

ਜੰਗਾਂ ਜਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਵੀ ਅਜਾਦੀ ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਲੈਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੋਰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ

ਲਈ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਨਮੰਦ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮੰਗੀ ਹੈ ਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੰਗ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸੇਵਾ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਪੁਲਸ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬੀਬੀ ਕਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਰੂਕੀ ਪ੍ਰਗਰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਕੰਗ ਇਸ ਪ੍ਰਗਰਮ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ

ਸਮੁਲੀਅਤ ਕਰਨ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜੇ ਸੀ। ਬੀਬੀ ਕਰਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ

ਮਾਪੇ ਖਾਸੇ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਨਹਾਏ ਅਤੇ ਇਸੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਈ ਜਾ ਰਹੀ 'ਫੁੱਧ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ' ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਪੁਲਸ ਸੁਰਕਸ਼ਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ' ਰਾਹੀਂ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਗਰਮ ਉਲੀਕਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਇਸ ਲਾਹਨਤ ਤੋਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀ ਮਿਲੇ। ਪ੍ਰਗਰਮ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਸੈਸਦ ਮੋਬਰ ਡਾਕਟਰ ਮੁਕੇਸ਼ ਸਾਹੂ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ, ਐਜ਼ਕਬੇਨਿਸਟ ਸੁੰਦਰ ਲਾਲ ਅੰਗਰਵਾਲ, ਸਮੇਤ ਦੇਵਧਾਰੀ ਨੰਦਗਿਰੀ ਤੇ ਮੁਹਾਲੀ ਦੇ ਡੀਐਸਪੀ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੱਲ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤਰਨ ਪ੍ਰਵਾਸਨ ਲਾਲਸ ਦੀਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਗੰਗਾਗੰਗ ਪ੍ਰਗਰਮ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਵਾਏ ਇੱਕ ਨਾਟਕ ਵੀ ਖੇਡਿਆ।

ਬਾਬੇ ਕੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਰਿਹਾ ਸ਼ਨਦਾਰ

ਲੋਹੀਆਂ ਖਾਸ (ਯੋਗੇਸ਼ਵਰ)— ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਨਾਧਰ ਸਿੰਘ (ਸੁਨ੍ਹਨਾ ਵਾਲੇ) ਅਤੇ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਕਪੂਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਬਾਬੇ ਕੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸ਼ਨਦਾਰ ਰਿਹਾ। ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ/ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਰਗਮ ਬਿੰਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜਬੀਰ ਕੌਰ ਨੇ 90% ਔਰਤ ਲੈ ਕੇ ਪਹਿਲਾ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ, ਜਦਕਿ ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਨੇ 88% ਔਰਤ ਲੈ ਕੇ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਦਿਲਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਨੇ 84% ਔਰਤ ਲੈ ਕੇ ਤੀਜਾ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਪੂਰੀ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੱ ਫੀਸਦੀ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸੰਦਾਮ ਖਾਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸਰਗਮ ਬਿੰਦ ਅਤੇ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਉਸ਼ਾ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਗੰਗਾਗੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਰਮਨ ਸੋਹਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਵਿਕਰਮਪਾਲ ਅਤੇ ਸੰਦੀਪ ਨੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ।

ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਅਨਾਜ ਮੰਡੀਆਂ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਕਣਕ ਦੀ 100 ਫੀਸਦੀ ਮਰੀਦ ਕੀਤੀ : ਲਾਲ ਚੰਦ ਕਟਾਰੂ ਕੌਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਗੁਰਜੀਤ ਬਿੱਲਾ)— ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਖਤ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਦਾਣਾ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨਾਜ ਦੇ ਕੱਲੇ-ਕੱਲੇ ਦਾਣੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਇਲਾਵਾ, 7 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਕਰਨ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਾਅਦੇ 'ਤੇ ਖ਼ਰੋ ਉਤਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਕਣਕ ਦੀ 100 ਫੀਸਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਅਨਾਜ ਬਦਨ ਵਿਖੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਖੁਰਾਕ, ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਮੰਤਰੀ ਲਾਲ ਚੰਦ ਕਟਾਰੂਕੌਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 15 ਮਈ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਸੀਜ਼ਨ ਦੇ ਸ਼ਖ਼ਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੀ ਸਾਰੀ 130.03 ਲੱਖ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਯਤਨਾਂ ਲਈ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 119.24 ਲੱਖ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ

ਵਾਪਰੀਆਂ ਨੇ 10.80 ਲੱਖ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 7 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ 28,571 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ

ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਲਿਵਰਿੰਗ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 104.51 ਲੱਖ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ ਕਣਕ ਦੀ ਚੁਕਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਕਣਕ ਦੀ ਚੁਕਾਈ ਵੀ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੁਚਾਰੂ ਅਤੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ 119.24 ਲੱਖ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਟਨ 2885 ਮੰਡੀਆਂ/ਖਰੀਦ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ,

ਸੰਤ ਸਰਵਣ ਦਾਸ ਮਡਲ ਸਕੂਲ ਹਦੀਅਬਾਦ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਰਿਹਾ ਸ਼ਨਦਾਰ

ਫਗਵਾੜਾ (ਜਸਵਿੰਦਰ ਬੱਠਾ)—ਚੇਅਰਮੈਨ 108 ਸੰਤ ਨਰਿੰਦਰ ਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ (ਭਰਾ ਮਹਿੰਮੀ ਨੇ 88% , ਅਲਕਾ ਰਾਹੀਂ ਨੇ 84.2% , ਫਰਵੀਨਾ ਨੇ 79.6% ਔਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ।

ਰਦੀਆਬਾਦ (ਫਗਵਾੜਾ) 'ਚ ਸੀ ਬੀ . ਐਸ ਈ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਦਸਵੀਂ ਅਤੇ ਬਾਬੂਵੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸ਼ਨਦਾਰ ਰਿਹਾ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਵੱਖ - ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਔਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਸਕੂਲ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਸ਼੍ਰੀ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ , ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਬੀਬੀ ਸੈਣੀ ਦੀ ਯੋਗ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਕੂਲ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲੀ, ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਦਸਵੀਂ ਲਿਆ , ਦੱਸਵੀਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵੱਧ ਟੂਰਾ ਨੇ 89% , ਗੁਰਮਿਸ਼ਰਨ ਮਹਿੰਮੀ ਨੇ 88.4% , ਸੰਦੀਪ

ਸਮਾ ਨੇ 88% ਔਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ। ਬਾਬੂਵੀ ਜਮਾਤ ਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰਤਿਨ ਮਹਿੰਮੀ ਨੇ 88% , ਅਲਕਾ ਰਾਹੀਂ ਨੇ 84.2% , ਫਰਵੀਨਾ ਨੇ 79.6% ਔਰਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ।

ਕਾਮਰਾ ਸਟ੍ਰੀਮ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜੈਸਮੀਨੀ ਨੇ 84.2% , ਸੁਹਾਨੀ ਨੇ 83% , ਆਂਚਲ ਸਿੰਘ ਨੇ 82.4% ਔਰਤ ਲਏ। ਸਾਇੰਸ ਸਟ੍ਰੀਮ ਵਿੱਚ ਜਿਸਨਾ ਨੇ 84.4% , ਸਾਹਿਲ ਭਰਾਵੀਵਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲੂਬਰ ਜੀ ਚੰਗੀਟੀ ਤੇ, ਸਵਾਈ ਮਜਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਪੀ ਕਲਿਆਣ ਕੰਸਲਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਬਿੱਲਾ, ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਦੇ ਕੌਂਸਲਰ ਗੰਗਵ ਬਿੱਲਾ, ਨੇ, ਕਿਸਮਤਪੁਰ ਦੇ ਕੌਂਸਲਰ ਗਗਨ ਬਾਈ, ਵਿਪਨ ਸ਼ਰਵਾਲ, ਜਸਵੀ ਗੋਰਾ, ਜੱਸੀ ਤਲਣ, ਸੋਨੂ ਨੰਸ, ਰਵੀਪਾਲ ਵਾਲਮੀਕੀ, ਅਜੈਪਾਲ ਵਾਲਮੀਕੀ, ਰਿਕੀ ਲੂਬਰ, ਅਮਿਤ ਸੁਨਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾਈ।

ਛੇਵਾਂ ਖੁਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ

ਕਾਲਾ ਸਿੰਘੀਆਂ (ਮਨਜੋਤ ਮਾਲ)— ਬੀ ਆਰ ਐਬੇਡਕਰ ਯੂਥ ਵੈਲਫੇਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਸ਼ੀ ਸ਼ਰੋਤਾ ਅਤੇ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਜਨ ਲੂਬਰ , ਗਗਨ , ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੰਸ ਕਿਰੂ ਸ਼ਰੋਤਾ ਅਤੇ ਮੁੱਖੀ ਟੀਮ ਵੱਲੋਂ ਰੋਲਵੇ ਕਲਨੀ, ਨੇੜੇ ਸੇਤ ਨਗਰ ਵਾਟਕ, ਰੋਲਵੇ ਕਲਨ, ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਛੇਵਾਂ ਖੁਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੇ ਖੁਨਦਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਬੇਟੇ ਅਤੁਲ ਭਰਾਵੀਵਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਲੂਬਰ ਜੀ ਚੰਗੀਟੀ ਤੇ, ਸਵਾਈ ਮਜਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਪੀ ਕਲਿਆਣ ਕੰਸਲਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਬਿੱਲਾ, ਵਾਰਡ ਨੰਬਰ ਇੱਕ ਦੇ ਕੌਂਸਲਰ ਗੰਗਵ ਬਿੱਲਾ, ਨੇ, ਕਿਸਮਤਪੁਰ ਦੇ ਕੌਂਸਲਰ ਗਗਨ ਬਾਈ, ਵਿਪਨ ਸ਼ਰਵਾਲ, ਜਸਵੀ ਗੋਰਾ, ਜੱਸੀ ਤਲਣ, ਸੋਨੂ ਨੰਸ, ਰਵੀਪਾਲ ਵਾਲਮੀਕੀ, ਅਜੈਪਾਲ ਵਾਲਮੀਕੀ, ਰਿਕੀ ਲੂਬਰ, ਅਮਿਤ ਸੁਨਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾਈ।

ਪੀੜਤ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕ ਨੇ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ

ਕੁਰਾਲੀ (ਮੋਹਨ ਅੰਗਰਵਾਲ)— ਗੁੱਜਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਇੱਕ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕ ਦੀਆਂ 15 ਮੱਧ ਪਿਤ ਸ਼ਾਪਤ ਚੁੱਪੀ (ਰੂਪਨਗਰ) ਦੇ ਟੋਭੇ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਕਰੰਟ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਮਰ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਪੀੜਤ ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਕ ਗੁਲਾਬ ਸ਼ਰੂਲ ਪੁੱਤਰ ਚਾਨ ਦੀਨ ਵਾਸੀ ਮਾਜਰੀ ਜੱਟਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਰੂਪਨਗਰ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ , ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਣ ਮੰਤਰੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖੁੰਡੀਆ ਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਹੋਏ ਕਰੀਬ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਪਸ਼ੂ ਧਨ ਦੇ ਅਚਾਨਕ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਮੁਆਵਜਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗੁਲਾਬ ਸ਼ਰੂਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਟੋਭੇ ਵਿਚ ਅਚਾਨਕ ਕਰੰਟ ਲੱਗ ਕੇ ਮਰੀਆਂ ਮੱਝਾਂ

ਹਰਿਆਣਾ ਨੇ ਲਾਏ ਬਿਜਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲਿੰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗਰਗ)— ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਦੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਛੁੱਟੀ , ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ, ਦੌਰੇ, ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਡਿਊਟੀ ਅਤੇ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਦੇ ਚਲਦੇ ਜਾਂ ਕਿਸੀ ਹੋਰ ਕਾਰਣਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਪਦੀਆਂ ਆਸਾਮਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ਯਕੀਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਲਿੰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਨੁਗਾਹ ਰਸਤੀਓਂ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇੱਕ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਦੇਵਦਰ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਨਿਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਦੇ ਐਮਡੀ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ-1, ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਨਿਗਮ ਦੇ ਐਮਡੀ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ-2 ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨਿਗਮ ਦੇ ਐਮਡੀ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ-3 ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨਿਗਮ ਦੇ ਐਮਡੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਦੇ ਐਮਡੀ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ-1, ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨਿਗਮ ਦੇ ਐਮਡੀ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ-2 ਅਤੇ ਦੇਵਦਰ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਨਿਗਮ ਦੇ ਐਮਡੀ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ-3 ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਦੇ ਐਮਡੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਵਦਰ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਨਿਗਮ ਦੇ ਐਮਡੀ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ-1, ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਨਿਗਮ ਦੇ ਐਮਡੀ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ-2 ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨਿਗਮ ਦੇ ਐਮਡੀ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ-3 ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤੇ

ਬਾਹਕੋਟ (ਗਿਆਨ ਸੈਦਪੁਰੀ) ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸੱਦੇ 'ਤੇ ਨਗਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਬੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸਫ਼ਾਈ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਾਰਜ ਸਾਧਕ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਅਤਿੱਧਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇੱਥੇ ਦੱਸਦੇਵਰ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਵੇਟ ਕੈਪਟੀ ਰਾਹੀਂ 140 ਸਾਬਕਾ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਲਿੰਕ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਉੱਤੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਕਾਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ 140 ਸਾਬਕਾ

ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰ ਚੁਣੇ ਜਾਣ। ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਉਹ 19 ਮਈ ਨੂੰ ਹੜਤਾਲ 'ਤੇ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ। ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਬਾਹਕੋਟ, ਮਹਿਤਪੁਰ ਅਤੇ ਲੋਹੀਆ ਖਾਸ ਦੇ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲਈ ਜਨਰਲ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਭੱਠਾ ਵਰਕਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ (ਏਕਟ) ਵੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦੇਣ ਮੌਕੇ ਉਕਤ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ ਸ਼ਿਕਰ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਨਾਲ ਸਨ। ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਮਹਿਤਪੁਰ ਵਿੱਚ ਈ. ਓ. ਸੁਨੀਲ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਬਾਹਕੋਟ ਵਿੱਚ ਸੈਨੇਟਰੀ ਇਨਸਪੈਕਟਰ ਘਣਸ਼ਿਆਮ ਦਾਸ ਨੇ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

ਗਗਨ ਸ੍ਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕਰਮ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪਨਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦੇ : ਸੈਣੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਗਰਗ)— ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਬਾਇਲ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਾਅ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਆਣੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਜ

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਦੇ ਉਸਰਦੀਏ ਭੂਖਿੰਡ ਗੁਪਤਾ
(ਆਖਰੀ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਨਵਾਂ ਜ਼ਮਾਨਾ

ਐਤਵਾਰਤਾ

ਮੇਰੇ ਸੀਨੇ 'ਚ ਹਉਂ ਦੀ ਲੰਬ ਹੈ,
ਸੜਦਾ ਪਿਆ ਹਾਂ।
ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਰਗਿਆ ਸੰਗ
ਖਾਹ-ਮਖਾਹ ਲੜਦਾ ਪਿਆ ਹਾਂ।
-ਵਿਜੇ ਵਿਵੇਕ

ਦਸੰਬਰ 2019 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ 'ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ' ਵਿਰੁੱਧ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਿਰਕੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਾ ਹੱਕ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਆਉਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਹੀਨ ਬਾਗ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ ਦੇ ਪੱਕੇ ਮੋਰਚਿਆਂ ਦੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਭੇਅ-ਭੀਤ ਹੋਈ ਭਗਵਾਂ ਹੁਕਮਤ ਐਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੱਧਲਾ ਗਈ ਕਿ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਖਦੇੜਨ ਲਈ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਭਗਵਾਂ ਦਹਿਸ਼ਤੀ ਗਰੋਹਾਂ ਦੇ ਕਟਕ ਚਾੜ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। 23 ਫਰਵਰੀ 2020 ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਹਿੰਸਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪੁਰਬ-ਉੱਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਾੜਭੂਕ, ਵੱਢਟੋਕ ਅਤੇ ਕਤਲਾਂ ਦਾ ਨੰਗਾ ਨਾਚ ਨੱਚਿਆ ਗਿਆ। ਕਪਿਲ ਮਿਸ਼ਰੇ ਵਰਗੇ ਫਿਰਕੂ ਨਫ਼ਰਤ ਨਾਲ ਹਲਕਾਏ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ 'ਚ ਫਿਰਕੂ ਹੁਜੂਮ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਉਪਰ ਹਮਲੇ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਦੇਖ ਗਏ। ਮੀਡੀਆ ਕੋਰਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਸਭ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿਚ 53 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਜਦਕਿ 700 ਫੱਟੜ ਹੋਏ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨਾਲਿਆਂ, ਡਰੇਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੇ ਘਰ, ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਮਸਜਿਦਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨਾ ਅਤੇ ਅੱਗਾਂ ਲਾਉਣਾ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਟੀਚਾ ਸੀ।

ਫਿਰ ਹਮਲੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪੜਾਅ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁਜਰਿਮ ਖ਼ੁਦ ਹੁਕਮਰਾਨ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੁਕੂਮਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਤੇ ਮੁੱਢਧਾਰਾ ਮੀਡੀਆ ਆਰ ਐੱਸ ਐੱਸ-ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਸੇਵਾ 'ਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ ਝੂਠਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਹੂਮ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ 'ਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਡੱਕਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਹਿੰਸਾ 'ਟਰੰਪ ਦੀ ਫੇਰੀ ਦੇਸ' (22-23 ਫਰਵਰੀ) ਗਝੜ ਫੈਲਾ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗੋਭਣੀਆਂ ਲਵਾਉਣ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਨ' ਦੀ ਝੂਧੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। 'ਸਾਜ਼ਿਸ਼' ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਸ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈੱਲ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦੀ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਕਾਂਡਾਂ ਦੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਬਣਾ ਕੇ ਬੇਕੁਸ਼ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਾਸ-ਪਦਰਾਂ ਸਾਲ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾੜਨ ਦੀ ਖ਼ਾਸ ਮੁਹਾਰਤ ਹੈ।

ਟਾਈਮਜ਼ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ 2617 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈੱਲ ਨੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਸ਼ਰਜੀਲ ਇਮਾਮ, ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਫ਼ਾਤਿਮਾ, ਦੇਵਾਂਗਨਾ ਕਲੀਤਾ, ਨਤਾਸ਼ਾ ਨਰਵਾਲ, ਸਭ੍ਯਾ ਜ਼ਰਗਰ, ਕਾਰਕੁਨ ਉਮਰ ਖ਼ਾਲਿਦ, ਸਲੀਮ ਮਲਿਕ ਸਮੇਤ 21 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਦੱਸਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਧਰਨਿਆਂ-ਮੁਜ਼ਾਹਰਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਅੰਦੋਲਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਬਕ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਯੂ ਏ ਪੀ ਏ ਲਗਾ ਕੇ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਾੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਰ ਐੱਸ ਐੱਸ-ਭਾਜਪਾ ਤਾਂ ਆਪਣੇ 'ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ' ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੁੰਜੇਕਟ ਤਹਿਤ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਰਜੇ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ-ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹਰ ਹਰਬਾ ਵਰਤ ਰਹੀ ਹੈ, ਫਿਰ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅੰਗਤਾਂ ਹੁਕਮਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਉੱਪਰ ਬੈਠ ਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ।

ਇਹ ਜੰਗ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਪਰੋਕਤ ਫਿਰਕੂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕ ਤਹਿਤ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਉਦੇਹਾ ਤਰੱਦਦ ਕਰਕੇ 2500 ਪੰਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਦੇਸ਼-ਪਰੇਹੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ, ਯੂ ਏ ਪੀ ਏ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਧਾਰਾਵਾਂ ਲਗਾ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਇਕਦਮ ਸਹੀ ਹੈ। ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤੇ 18 ਵਿੱਚੋਂ 16 ਮੁਸਲਮਾਨ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਚਿੱਤਰਕਾਂ, ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਕੀ ਸਮਾਜ ਸੱਤਾ ਦੀ ਕਰੂਰਤਾ ਤੋਂ ਖ਼ੰਡਜ਼ਦਾ ਹੋ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਹਿਮਤ ਨਾ ਕਰੇ। ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਸ ਦੀਆਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ

ਪ੍ਰਤੀ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਰੱਦ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪੁਲਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਸੜਕ ਜ਼ਮਾਨਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਰਚਾਂ ਦਾ ਪਾਊਡਰ ਮਿਲਣਾ ਵੱਡੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ।

ਇਸੇ ਸਿੱਕੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਇਕ ਮੁੱਖ ਸਰਗਣੇ ਕਪਿਲ ਮਿਸ਼ਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਡਫ਼ਰਾਉ

ਬਾਸ਼ਣ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਅਤੇ ਚਸ਼ਮਦੀਦ ਗਵਾਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ

ਕੇਸ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕਵਾਂ ਏਜੰਡਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਉਸ ਨੂੰ ਫਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਰਚ 2025 'ਚ ਇਕ ਚੀਫ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਐੱਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ,

ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਤਰੱਕੀ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਸ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਵਿਰੁੱਧ ਸਟੇਅ ਲੈ ਲਵੇਗੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ 21 'ਯੋਜਨਾ ਘਾਤਿਆਂ' ਵਿਚ ਇਕ ਨਾਮ ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਫ਼ਾਤਿਮਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹੋਣਹਾਰ ਲੜਕੀ ਸਧਾਰਨ ਕਿਰਤੀ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ। ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਫਿਰਕੂ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚੋਂ ਸਮੇਂਏ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕ ਵਰਤਣ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣਿਆ।

ਹੋਰ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਵਾਂਗ ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਉੱਪਰ ਵੀ ਪੁਰਬ-ਉੱਤਰੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ 'ਹਿੰਸਾ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ।

ਉਸ ਨੂੰ 9 ਅਪ੍ਰੈਲ 2020 ਵਿਚ 'ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ (ਰੋਗੂ) ਕਾਨੂੰਨ' ਅਧੀਨ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਸਿਰਫ਼ 26 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ। ਓਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਅੱਜ ਐੱਮ ਬੀ ਏ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਪੀ ਐੱਚ ਡੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ, ਆਪਣੇ ਮਾਂ-ਪਿਤ ਦੇ ਪਰਵਾਰ ਲਈ ਜੋ ਖ਼ਵਾਬ ਸਨ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ।

ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਹੈ। ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਪੋਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਜੋ ਚਿੱਠੀਆਂ ਉਹ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਲਿਖਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਦਾ ਮੂੰਹ ਬੋਲਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵੇਦਨਾ, ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਹੱਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲੜਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀ ਅਪੀਲ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਲਟਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਬਦਲਦੇ ਗਏ। ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੈਂਚਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ-ਚਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸਭ ਰਹੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਉਸ ਦਾ ਪਰਵਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇਸ਼ੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਉੱਪਰ ਲਗਾਏ ਸੰਗੀਨ ਦੋਸ਼ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੂਠੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਸੀਖਾਂ ਤੋਂ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣਾ ਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਉਮੀਦ ਨਿਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਕੂਮਤ ਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਲਾਲਚ, ਸੱਤਾ ਦੇ ਖ਼ੰਡ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਰਸੂਖ ਨਾਲ ਇਸ ਕਦਰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਰਲੀ-ਟਾਂਵੀ ਮਿਸਾਲ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜੱਜਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਰਅਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੱਤਾ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਬਣਾਏ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਜਿਹੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਬੇਤਰੱਕੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ/ਕਹਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਸਕਣ। ਭੀਮਾ-ਕੋਰਗੇਓ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਇਸ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ।

ਤਿਹਾੜ ਦੀਆਂ ਸੀਖਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੰਦ ਕੁੜੀ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ

ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਫ਼ਾਤਿਮਾ

ਕੈਦ ਦੇ 5 ਸਾਲ

ਇਹ ਸਧਾਰਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਪਰਵਾਰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿੰਦੂਤਵੀ ਪੁੰਜੇਕਟ ਕਾਰਨ ਮੁਸਲਮਾਨ ਅਵਾਮ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਹੀ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਬੇਗਾਨੇ ਬਣਾ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਝੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੂਰੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਧੱਕ ਕੇ ਕੰਧ ਨਾਲ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਿੰਸਕ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕੇਸਾਂ ਕਾਰਨ ਠੱਪ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡੱਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰੇ ਜੀਆਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਹ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਬੋਝ ਵੱਧਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੜਾਈ ਬੇਹੱਦ ਅੱਖੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਮਾਮ ਮੁਸ਼ੀਬਤਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਗਰੂਕ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਵੀ ਗ਼ਲਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਵਤਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਵਿੱਚੋਂ ਅਨਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ। ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਦੇ ਅੰਮੀ-ਅੱਬਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੀ ਸਾਡਾ ਇਹ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਗ਼ਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਈਏ? ਉਹ ਇਕ ਬਹਾਦਰ ਕੁੜੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਉਸ 'ਤੇ ਫ਼ਖ਼ਰ ਹੈ।

ਉਸ ਦੀ ਨਹੱਕੀ ਕੈਦ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ 'ਚੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਉੱਠੀ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ, ਲੇਖਕਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਅਕਾਦਮਿਕਾਂ,

ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੇ ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਦੀ ਦਾਸਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਸ਼ਬਲ ਮੀਡੀਆ ਉੱਪਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ, ਲਖਨਊ, ਭੋਪਾਲ, ਰੇਂਦਰਾਬਾਦ, ਜੈਪੁਰ, ਬੇਗਲੋਰ, ਕੋਲਕਾਤਾ, ਪਰਮਪਾਲਾ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬਰਮਿੰਘਮ, ਐਮਸਟਰਡਮ, ਹੇਗ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ ਨਾਲ ਇਕਮੁੱਠਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਨਸੀਰੁਦੀਨ ਸ਼ਾਹ, ਰਤਨਾ ਪਾਠਕ ਸ਼ਾਹ, ਸਵਾਰਾ ਭਾਸਕਰ, ਆਸਫ਼ਾ ਖਾਨਮ ਸ਼ੇਰਵਾਨੀ ਵਰਗੀਆਂ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣੀਆਂ ਹਨ। ਨਸੀਰੁਦੀਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਬਲਾਤਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਤਲਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਅਤੇ ਉਮਰ ਖ਼ਾਲਿਦ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਸਵਾਰਾ ਭਾਸਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, 2020 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਕਾਰਕੁਨ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਲੋਕ ਸੀ ਏ ਏ-ਐੱਨ ਆਰ ਸੀ ਖਿਲਾਫ਼ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਵਿਰੋਧ-ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬੰਦ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਜਮਹੂਰੀ ਹੱਕ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਬਤੌਰ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ਪ੍ਰੇਮੀ, ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਅਨਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਉਠਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

'ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਨੂੰ ਰਿਹਾਅ ਕਰੋ' ਮੁਹਿੰਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਯੂ ਏ ਪੀ ਏ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਨਿਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਗ਼ਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਬੁੱਧ ਤੌਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਹੁਣ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

‘ਮੈਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤਾਂਘ ਰਹੀ ਹਾਂ’

ਗੁਲਫ਼ਿਜ਼ਾ ਫ਼ਾਤਿਮਾ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਉਹ ਖੜ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨਮਸਤੇ, ਰਾਤ ਨੂੰ ਮੈਂ ਟੀ ਵੀ 'ਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਅਤੇ ਬਹਿਸਾਂ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਬਲਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਚੀਕਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਮੀਡੀਆ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿਵਾਉਣ 'ਤੇ ਤੁਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਖ਼ਾਸ ਫਿਰਕੇ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੋਸ਼ਤ ਕੀਤਾ, ਅਪਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦਬਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੁਆਰਾ। ਪੇਂਪਾਤੀ ਮੀਡੀਆ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਅੱਜ ਵੀ ਜੋ ਕੁਝ ਬੁਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਇਕੋ ਕਾਰਨ ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਫਿਰਕਾ ਹੈ। ਹਰ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹਮ-ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਬਦਨਾਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਵੇਂ 'ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਫਿਰਕੇ' ਨੂੰ।

ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਾ ਅੰਦਰੋਂ ਨਾ ਤਾਂ ਅਸਹਿਣਸ਼ੀਲ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹਿੰਸਕ। ਮੈਂ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਰ ਲੈਂਦੀ ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਦੇਖਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਐਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਰੁਵੀਕ੍ਰਿਤ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਜੂਝ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਜੋ ਮੈਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਰਮ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਾਲੋਂ-ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ।

ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਕੋਰੋਨਾ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਹਕਾਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਤਕਲੀਫ਼ ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਲੱਗੀ ਹੈ? ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਧੀਮੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ, 'ਹਮੇਸ਼ਾ ਡਰ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਹੁਣੇ ਕੁਝ ਮਾੜਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਬੋਲਦੇ-ਬੋਲਦੇ ਅਟਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।' ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ, ਜੋ ਕਿ ਸੱਚ ਹਨ, ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਵਸ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਘੁੰਮਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਮੇਰੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੋਮੀਨਾਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੇਖਦੇ ਹਨ ਕਿ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਏਕਤਾ, ਸ਼ਾਂਤੀ, ਨਿਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਜ਼ਬਰ, ਬਦਨਾਮੀ, ਅਨਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਬੋਲਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀ ਸਹੀ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਕਾਬਲੋ-ਤਾਰੀਫ਼ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੋਖਿਆ, ਨਾ ਹੀ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਸੱਚ ਕਹਾਂ ਤਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਨਿਰਸਵਾਧ ਪਿਆਰ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਂ ਭਾਵੁਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ।

ਕੁਝ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ, ਜੋ ਮਨੁੱਖਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕਜੁਟ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਣ ਦਿੰਦੇ। ਉਹ 'ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਫਿਰਕੇ' ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨੇਹ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਈਦ-ਉਲ-ਫਿਤਰ ਮੇਰੀ 6ਵੀਂ ਈਦ ਹੋਵੇਗੀ, ਜੋ ਮੈਂ ਇੱਥੇ (ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ) ਮਨਾਵਾਂਗੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਲਈ ਮੈਂ ਸਿਲਾਈ ਸੈੱਟਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਕਾਜਲ ਖ਼ਰੀਦ ਲਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਵੀ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੁੱਥ ਨਹੀਂ ਜਾਣ ਦਿੰਦੀ, ਚਾਹੇ ਇਹ ਲੈਂਝੀ ਹੋਵੇ, ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ, ਹੋਲੀ, ਈਸਟਰ, ਵਗੈਰਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਰੱਖੜੀ ਬੰਨ੍ਹਦੀ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਹਿ-ਕੈਦਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਰੱਖੜੀ ਦੇ ਬਦਲੇ ਮੈਨੂੰ ਤੋਂ ਬਚਾਓ। ਹੋਰੋਰ ਦਰਅਸਲ, ਮੈਂ ਹਰ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਜੀਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦੀ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਬਹੁਤ ਚਿੰਤਾ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ? ਜੇਕਰ ਮੈਂ ਬਾਹਰ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਇਹ ਕਰਦੀ, ਉਹ ਕਰਦੀ। ਸੋਚਣ ਦਾ ਕੀ ਫ਼ਾਇਦਾ। ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹਾਂ। ਹੁਣ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਅਤੇ ਰੂਹ ਨੂੰ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਂ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਲੱਗਦੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਅਨਜਾਣੇ ਹੀ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੈਦ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਅਧਿਆਤਮਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜੋ ਲੋਕ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਮੰਨਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਅਧਿਆਤਮਕਤਾ ਦੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ। ਅਧਿਆਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ

ਹੈ ਕਿ ਦੁੱਖ, ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਜਾਂ ਭਟਕਣ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਤੜਫਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਿਹਾਈ ਦੀ ਅਨੰਤ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਬਹੁਤ ਝੂਧੀ ਲੱਗਦੀ ਹਾਂ, ਪਰ ਇਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨਾਜ਼ੁਕਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਾਇਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਮੈਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿੱਚ ਵਿਵੇਕਾਨੰਦ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹ ਰਹੀ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਮਹਾਨ ਲੱਗੇ। ਸਾਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਰਕਾਂ ਅਤੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਬਾਰੇ ਸਮਝਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਪਰਵਾਰ, ਦੋਸਤਾਂ, ਵਕੀਲਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ ਕਿਤੇ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਹੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਦੀ ਹਾਂ, ਬਸ ਆਪਣੀ ਇਸ ਹਾਲਤ 'ਤੇ ਹੱਸ ਪੈਂਦੀ ਹਾਂ। ਸੱਚਮੁੱਚ, ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹਾਸਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਹਾਹਾ... ਬੇਰ!

ਫ਼ੈਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਮੇਰੇ ਲਈ ਅਚਾਨਕ ਰਾਹਤ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਉਦਾਸ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਦੇ-ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਪੜ੍ਹਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹਾਂ, ਫਿਰ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸਭ ਕੁਝ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਨਵਾਦ, ਫ਼ੈਜ਼ ਤੁਹਾਡੀ ਵਿਰਾਸਤ ਲਈ।

ਮੈਂ ਫ਼ੈਜ਼ ਦੇ ਲਿਖੇ ਤੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹਾਂ:

ਚਲੋ ਆਓ ਤੁਮਕੋ ਦਿਖਾਏਂ
ਹਮ ਜੋ ਬਚਾ ਹੈ ਮਕਤਲ-ਏ-ਸ਼ਹਰ ਮੈਂ
ਯੋ ਮਜ਼ਹਰ ਅਹਲ-ਏ-ਸਫ਼ਾ ਕੋ ਹੈਂ
ਯੋ ਅਹਲ-ਏ-ਸਿਦਕ ਕੀ ਤੁਰਬਤੋਂ
ਮੇਰੀ ਜਾਨ ਆਜ ਕਾ ਗਮ ਨ ਕਰ
ਕਿ ਨ ਜਾਨੋ ਕਾਤਿਬ-ਏ-ਵਕਤ ਨੇ
ਕਿਸੀ ਅਪਨੇ ਕਲ ਮੇਂ ਭੀ ਭੁਲਕਰ
ਕਹੀ ਲਿਖ ਰਹੀ ਹੈ ਮਸਰਤੋਂ।

ਅਨੁ : ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਮਹਿਮੂਦਪੁਰ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲਾ ਕੇ ਅਣਮਿਥੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਤੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ

ਰਾਜ ਰਾਜਿਆਂ ਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕੁੰਝਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮਨ ਆਈਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੋਈ ਕਿੰਤੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਦੋਦਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਹਰ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਲਗਣ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਹੜੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਆਗੂ ਉੱਚੇ ਰੁਤਬੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣ ਦੀਆਂ ਨਸੀਹਤਾਂ ਦੇਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਧਾਰਿਸ਼ ਆਮ ਕਰ ਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਲਗਣਾਂ ਨੂੰ ਟੱਪ ਕੇ ਰਾਜਿਆਂ ਵਾਂਗ ਮਨ ਆਈਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਨੂੰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੁਣਨਾ ਵੀ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਡੀ ਨੀਂਦ ਉੱਡ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਡਰ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਵੀ ਦੇਦਾਂ ਦੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਹੋਣੇ, ਸ਼ਾਇਦ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਬੈਰੀਅਰ ਤੋੜ ਕੇ ਲੰਘ ਜਾਣ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬੈਠਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਰਲੀਅਨਾਂ ਪਦਵੀਆਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਆਗੂ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲਾ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਦੌਰਾਨ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੁਆਲੇ ਜੁੜੀ ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਜੁੱਝੀ ਨੇ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਬਤਾਲਵੀਂ ਸੋਧ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਹੋ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੇ ਮੌਕਾ ਵੇਖ ਕੇ ਇਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਜੋਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੋਦਾਂ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁਖੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਚਿੱਠੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਲਿਖ ਕੇ ਚੋਂਦਾਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਅਸਲ ਖੇਡ ਖੇਡਦੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਮਹਾਂਰਬੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਖੁਦ ਸਿੱਧੀ ਠੱਕਰ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ।

ਪੁਆੜਾ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ ਉੱਤੇ ਕੁਝ ਗਵਰਨਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਹੇਠਲੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਬਿੱਲਾਂ ਤੇ ਵਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਜਾਂ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੁੱਦੇ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਪੁੱਛਣ ਉੱਤੇ ਇਹ

ਘੜਿਆ-ਘੜਾਇਆ ਜਵਾਬ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਕੁੰਝਾ ਨਹੀਂ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਮਰਜ਼ੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਵਾਈਲ ਰੋਕ ਕੇ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਤਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ ਗਵਰਨਰਾਂ ਲਈ ਤੈਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਐਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣੀ ਜਾਂ ਨਾਂਹ ਕਰ ਕੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵਾਈਲ ਵਾਪਸ ਦੇਣੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਪਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਹੱਦ-ਬੰਨਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਕੋਈ ਵਾਈਲ ਰੋਕੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਹੋਵੇ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦੇਂਦੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਦੀ ਵੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇਹ ਵੀ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਖੱਪ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਹੱਦੋਂ ਬਾਹਰੀਆਂ ਭੱਦੀਆਂ ਟਿਪਣੀਆਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਏ। ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਨੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁਕਮ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਵਾਈਲਾਂ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦਾ, ਉਸ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਵਾਦ ਛਿੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਅਣਗੋਲੀ ਹੋ ਗਈ, ਫਿਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਸੁਪਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਾਂਗ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਬਿਅਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਬੜਬੋਲੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਅਗਲਾ ਹਮਲਾ ਹੱਦੋਂ ਵੱਧ ਬਦਤਮੀਜ਼ੀ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਦਾਗ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਸੁੱਤੇ-ਸਿੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਉਹ ਆਗੂ ਖੜੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਪਿਛਲੇ ਲੱਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕਦੇ ਵੰਡਾਂ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਨੇਗਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਕੌੜ ਸਮੇਟੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਅਖੀਰ ਮਾਮਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਜਾਣ ਤੱਕ ਪੁੱਜ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਦ ਮਿੱਥ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਰਾਜੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਘੇਰਾ ਅਣਮਿਥੀ ਹੁੰਦੇ ਤੱਕ ਮੋਕਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਲੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਸੱਚਮੁੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿੱਥੀ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਪਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਫਰਕ

ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜਾ ਆਪਣੇ ਜਨਮ ਦੀ ਕਿਸਮਤ ਕਾਰਨ ਰਾਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਹੱਕ ਕਿਸੇ ਪੂਰ ਦਰਗਾਹੀ ਤਾਕਤ ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜੇ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਹੱਦਾਂ ਮਿਥੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਆਪਣੇ

ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਜਨਮ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਸ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦਾ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਮੈਂਬਰ ਅੱਗੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਜੇ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਕੋਈ ਮਿਆਦ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਰਾਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਦੋਬਾਰਾ ਚੁਣ ਕੇ ਹੱਕ ਜਿੱਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਜਾਂ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਵਾਰੀ ਦੇਣੀ ਪੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਲਈ ਹੱਦਾਂ ਤੇ ਉਸ ਅਹੁਦੇ ਉੱਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਮਾਂ ਹੱਦ ਮਿੱਥੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅਣਮਿਥੀ ਤਾਕਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਹਰ ਗੱਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਦਾਂ ਅੰਦਰ ਹੋਣੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਾਈਲ ਨੂੰ ਅਣਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਟਕਾਈ ਰੱਖ ਸਕਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵੀ ਮਿਥ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਹ ਗੱਲ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਦੇ ਵੀ ਕੁਝ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਰਿਕਾਰਡ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਜਾਪਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲੇ ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਗਏ ਤਾਂ ਮੂਲੋਂ, ਮੁੱਢੋਂ ਹੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਹੋ ਨਹੀਂ, ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਦੇ ਜੱਜਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਝਾੜ ਪਾਉਣ ਵਰਗੇ ਸਖਤ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਕਦੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਉੱਤੇ

ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਿੰਤੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਮੁੜ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਵੱਡੇ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕੁਝ ਚੋਣਵੇਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਦਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਵੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਹੋ ਗਿਆ ਜਾਂ ਹੁੰਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਜੱਜ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਐਂਥ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਮਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋ ਜਾ, ਜਿਹੜਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਉੱਤੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਬੇਨਤੀ ਉੱਤੇ ਅਗਲਾ ਰਸਤਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੁਣੌੀ ਹੋਈ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੁਪਰੀਮ ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਸੁਪਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ' ਵਾਂਗ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਿਹਣਾ ਦੇਣਾ ਸਿਰੇ ਦੀ ਬੇਵਕੂਫੀ ਤੇ ਬਦਤਮੀਜ਼ੀ ਹੈ।

ਇਹ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਅਣਮਿਥੇ ਮੋਕਲੇਪਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਹ ਖੁਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਚੱਲੇਗਾ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾ ਰਹੇ ਆਗੂ ਏਹੋ ਜਿਹੀ ਸਲਾਹ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਦੇਣਗੇ। ਜਿਹੜਾ ਰਾਗ ਰਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਗ ਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲੀ ਜਾਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਹੈਗਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਪਾਰਟੀ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਦੋਦਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਜਾਂ ਹੋਰ ਹਥਿਆਉਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ-ਟੇਵਾ ਯਤਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚਲੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਉਸ ਬਹਾਨੇ ਰਾਜ ਕਰਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਾ ਘੇਰਾ ਅਣਮਿਥਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਹੁੰਦੇ ਵਕਤ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰ ਅਟਲ

ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਗਵਰਨਰਾਂ ਨੂੰ 'ਚਿੱਟੇ ਹਾਥੀ' ਕਹੀ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸੱਤਾ ਵਿੱਚ ਆਏ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚਿੱਟੇ ਹਾਥੀ' ਬਣੇ ਹੋਏ ਗਵਰਨਰਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕਤ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਆਪਣੀ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਅੱਜ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਅਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਖੇਡ ਗਵਰਨਰਾਂ ਦੇ ਦਫਤਰਾਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਦੀ-ਕਦੀ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਵਕਤ ਅੱਜ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਭਾਰਤਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਜਾਂ ਭਾਰਤਰ ਸਰਵਪੱਲੀ ਰਾਧਾਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਮੌਕੇ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਹੱਦ ਨਾ ਟੱਪਣ ਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਂਦੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੋਦਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸ਼ਾਇਦ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਸਮੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਤਰਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਜਾਂ ਹਫਤਾਵਾਰੀ ਮਿਲਣੀ ਲਈ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਪਾਸਾ ਵੈਂਟਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਅਗਲੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਚੋਣ ਜਿੱਤੀ ਤਾਂ ਬੋਟ ਕਲੱਬ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰੈਲੀ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਭਾਸ਼ਣ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਨਾਂਅ ਲਏ ਬਗੈਰ ਇਹ ਚੋਣ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਫਤਵੇ ਪਿੱਛੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਸਮਝ ਲੈਣ ਦਾ ਚੋਣਾ ਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਤਾਂ ਯਾਦ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਜੋ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਵਨਾ ਸਾਰੀ ਇਹੋ ਜ਼ਲਕਦੀ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਅਸੀਂ ਲਿਖੀ ਹੈ ਤੇ ਅਗਲੇ ਕਈ ਦਿਨ ਇਸ ਬਾਰੇ ਮੀਡੀਏ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭਖਵੀਂ ਬਰਸਿਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੋਦਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿਹੜੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਉਹੋ ਚੁਣੌਤੀ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ।

ਕਦੇ ਬੋਧੀਆਂ ਦਾ ਸੰਵਾਦ ਕੇਂਦਰ ਸੀ : ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ

“ਬੇਨ ਨਦੀ”, ਹੁਣ ਕਾਲੀ ਬੋਧੀ, ਜਿਹੜੀ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਲਾਗਲੇ ਟੋਰਕੀਆਣਾ ਪਿੰਡ ਲਾਗਵੇਂ ਧਰਮਾ ਛੱਡ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਵਰਾਹਤਾ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਸਤਲੁਜ ਨੂੰ ਪੁਸ਼ਾਧਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕੇਵੇਂ ਘੁੱਗ ਵੱਸਦਾ “ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ” ਇੱਕ ਮੁੱਢ-ਕਦੀਮ ਨਗਰ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ “ਲੋਧੀ ਤਖੱਲਸ” ਤੋਂ ਹੀ ਸਮੱਤ ਹੈ, ਯੁਗਪੁਰਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਉਘੜਵਾਂ ਕਸਬਾ ਹੁਣ ਨਾਮਵਰ ਸਿੱਖ ਆਸਥਾ ਕੇਂਦਰ ਜਿਹੜਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਸੀ ਦਾ ਕਰਮ ਖੇਤਰ ਰਿਹਾ, ਜਸ਼ਰੂ ਲੋਧੀ ਬੰਸ ਦਾ ਉਧਾਸ ਸੱਥਲ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ। “ਧਾੜਵੀਆਂ ਅਤੇ

ਰੁਦਤਰੀ ਕਰੋਪੀਆਂ ਨਾਲ ਝੰਬੇ-ਉਜੜਦੇ ਤੇ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਵੱਸਦੇ ਰਹੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਨਗਰ ਉੱਤੇ 11ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਨ ਜਿਹੜਾ ਮਹਿਮੂਦ ਗਜ਼ਨਵੀ ਦਾ ਕਲਗੀ ਸਿਪਾਹ-ਸਲਾਹ ਸੀ, ਨੇ ਕਸਬਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਇਆ, ਪਰ ਪੈਰੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂਅ ਸੁਲਤਾਨ ਦੌਦਿਆਂ ਆਪਣਾ ਸਦਰ ਮੁਕਾਮ ਬਣਾਇਆ। ਮਗਰੋਂ “ਲੋਧੀਆਂ” (ਲੋਧੀ ਬੰਸ) ਦੇ ਨਾਂਅ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਦਲਦੇ ਚੁੱਕੇ ਦੋੱਸੇ ਦਾ ਨਾਂਅ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਪੱਕ-ਪਕਾਅ ਗਿਆ। ਉਸ; ਏਸ਼ਿਆ ਇਹ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਬੇਦਾਰ ਵਲੀ ਮੁਹੰਮਦ ਖਾਨ ਦੇ ਸਮੁੱਤਰ ਸੁਲਤਾਨ ਖਾਨ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੜ ਵਸਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਧੀ ਉਪਨਾਮ ਲੋਧੀਆਂ ਵੇਲੇ ਜੁੜਿਆ।” ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਨਗਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਘੜਵੀਂ “ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ” ਬਦਲਤ ਹੋਈ। ਖੋਜਾਰਥੀਆਂ ਮੁਤਾਬਿਕ, “ਸਵਾਲ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮਦਦ ਪਾਲ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਦੀਆਂ ਇੱਥੇ ਅਸਰਵੀਆਂ ਮਿਣਣ ਅਤੇ ਬੰਸ ਮੱਤ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪਹਿਲਾਂ ਗਿਆਂਬੂ-ਦੀਨ-ਬਲਬਨ ਦੇ ਧਾੜਿਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਇਆ, ਮਗਰੋਂ ਦਰਸ਼ਮਾੜ ਨੇ, 17੩9 ਈ. ‘ਚ ਇਸ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨੇਸ਼ਟਰੋਬੂਦ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ “ਜਲੌਆ” ਨੂੰ ਅੱਜ ਨਾਲ ਮੇਲ ਕੇ ਵੇਖ ਕਿ ਜਿਸ ਨਗਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਕਟਾਖਸ਼ ਗਿਰੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਲੰਬਾ ਵਰਗੇ ਸਹਿਹੱਦ-ਧਰਮੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ “ਮਰਮ-ਪ੍ਰਸਤ” ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੀ ਬੋਹ ਕਰਦੇ ਸਨ/ਹਨ। ਹਾਂ; ਸਾਰੇ ਮਾੜੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ੇਰਸ਼ਾਹ ਸੂਰੀ ਦੀ ਯਾਦ ਸਮੇਟੀ ਬੈਠੇ ਇਸ ਖੇਤੋਂ ਵਿਚ ਜਿਸੇ ਨਾਸਿਰ-ਉ-ਮੁਹੰਮਦ ਸ਼ਾਹ ਵੇਲੇ “ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਟਕਸਾਲ” ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਉਥੇ ਮਿਲਸਦਾਰ ਜ. ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਏ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਪੁਰਾਣਾ ਜਲੌਆ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਢੇਰ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਦਰ-ਹਕੀਕਤ; ਬੋਧੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਮੱਤ ਦੇ ਗਹਿਰ-ਗੰਭੀਰ ਸੰਵਾਦ ਕੇਂਦਰਾਂ ਉਪਰੰਤ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਸੀ ਦੀ ਕਰਮ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਨਗਰੀ ਵਜੋਂ ਵਿਧਿਆਉ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਨਗਰ ਨੂੰ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਉਦੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ, ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੋਧੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤਾਤਾਰ ਖਾਨ ਯੂਸਫ ਖ਼ਲੀਲ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਵਾਬ ਬਹਿਲਲ ਲੋਧੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ‘ਤੇ

ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਬੇਜੋੜ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਸੀ, ਨੇ ਇਸ ਖੇਤੋਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜਾਗੀਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਮਗਰੋਂ; ਨਵਾਬ ਦੌਲਤ ਖਾਂ ਲੋਧੀ, ਜਿਹੜਾ ਮਨੁੱਖੀ ਕਰਾਰ-ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਉੱਚੀ ਨੌਤਿਕਤਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਸੁਆਦ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਖੇਤੋਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਮੋਚਵੀਆਂ ਬਹੁ-ਪਰਤੀ ਲੋਕ-ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੀ ਰਿਆਸਤ ਵਜੋਂ ਵਿਸ਼ਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਹਿਰਦ ਯਤਨ ਕੀਤੇ। ਚਰਚਿਤ ਘੁਮੱਕੜ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ

ਜ਼ਾਇਆਂ, ਸ਼ੇਰਸ਼ਾਹ ਸੂਰੀ ਨਿਮਰਤ ਸ਼ਾਹ-ਰਾਹ, ਜਿਹੜਾ ਮਗਰੋਂ “ਸ਼ੇਰਸ਼ਾਹ ਸੂਰੀ ਮਾਰਗ” ਵਜੋਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਚਰਚਿਤ ਹੋ ਗਿਆ, ਨਿਮਰਤ ਕਰਵਾਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਰਗ ਜਿਹੜਾ ਪਿਸ਼ੋਰ ਤੋਂ ਕਲਕੱਤਾ ਵਰਾਸਤਾ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉੱਤੇ ਲੋਕ-ਸਹੂਲਤੀ ਮਹਿਲ-ਮੁਨਾਰੇ ਲਾਉਂਦਾ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਵਿਰਾਸਤੀ ਮੁਨਾਰਾ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਵਿਖੇ ਹੁਣ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਸ਼ੇਰਸ਼ਾਹ ਸੂਰੀ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਲ-ਵਹਿਣ, ਜਿਹੜਾ ਇਸ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਾਹ-ਰਗ ਸੀ, ਉੱਤੇ ਇਕ ਪੁਲ ਵੀ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ‘ਆਇਨੇ-ਅਕਬਰੀ’ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਬਹੁ-ਸਹੂਲਤੀ ਸਰਾਂ ਹੋਣ ਦਾ ਵੀ ਉਲੇਖ ਹੈ। ਮੁੱਕਦੀ ਗੱਲ; ਇਹ ਕਿ ਬਹੁਤੀਆਂ ਬਾਦਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨੇ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਲੋਧੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਕਦਰ ਕੀਤੀ। ਤਵਾਰੀਖੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, “ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਨਗਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਤੋਂ ਹੋਈ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਬੁੱਧ ਮੱਤ ਦਾ ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾਂ ਕੇਂਦਰ ਰਿਹਾ, ਜਿੱਥੇ “ਕਾਤਿਆਯਾਨ” ਵਰਗੇ ਬੋਧੀ ਮਹਾਂਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ “ਅਧਿਧਮ-ਪ੍ਰਸਥਾਪ” ਗੁੱਥ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ।” ਅਰਥਾਤ; ਇਹ ਉਹੀ ਪੁਰਾਤਨ ਨਗਰੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਢੇਰ ਵਰਸ਼ ਪਹਿਲਾਂ ਬੋਧੀਆਂ, ਫੇਰ ਮੁਸਲਿਮਾਂ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵਿਦਿਆਕ, ਤਰਕਵੇਦੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਨਗਰੀ ਬਣੀ। ਕਿਤੇ ਇਹ ਉਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਪੁਰਾਤਨ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ “ਸਵਵਾਨਪੁਰ” ਵਜੋਂ ਆਂਕਤ ਹੈ? ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੂਫੀ ਫ਼ਕੀਰ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਵੀ ਇੱਥੇ ਤਾਲੀਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਚੀਨੀ ਵਿਦਵਾਨ ਆਲੰਗ-ਚੁਆਂਗ ਹੋਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਦਵਿਵਾਵਾਨ ਬੋਧੀ ਪੁਸਤਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਦੋਂ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਮੀਲ ‘ਚ ਫੈਲਿਆ-ਪ੍ਰਸਰਿਆ, ਤਾਲਮੀਤੀ-ਸ਼ਹਿਰ ‘ਤਾਸਾਫਾਨ’, ਜਿੱਥੇ ਸਮਰਾਟ ਅਸ਼ੋਕ ਨੇ ਇੱਕ ਬੋਧੀ ਸਤੂਪ ਵੀ ਉਸਾਰਿਆ ਸੀ, ਇਹੀ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ ਸੀ।” ਇਸ ਸਾਰੇ ਬਾਰੇ ਨਿੱਠ ਕੇ ਖੋਜ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਕਿ “ਵਿਵਿਵਾ ਵਜੋਂ ਇਹ ਵਾਕਿਆ ਐਨਾ ਸਿਮਰੇ ਸੀ ਕਿ ਮੁਗਲ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦਾ ਦਾਰਾ ਸ਼ਿਕੋਹ ਅਤੇ ਔਰੰਗਜ਼ੇਬ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਵੀ ਤਾਲੀਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।”

ਸੰਬਾ. 94634-39075

ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੌਤਿਕਤਾ ਇਸ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ‘ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਜੀਵ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਸੁਆਧ ਅਤੇ ਖਪਤਵਾਦੀ ਰਵੱਈਏ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਕ੍ਰਾਂਤੀ, ਮਸ਼ੀਨੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਨਵੀਆਂ ਕਾਢਾਂ, ਕੁਦਰਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਲਈ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ ਲਈ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਖ਼ਤਰੇ ਪੈਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਾਮੂਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿਮਿਆਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਹੜ੍ਹ, ਭੂਚਾਲ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਧਿਸ਼ਕਣਾ, ਸੁਨਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਰੰਤੂ ਜੀਵਤ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਦਾ ਅਸਤਿਤਵ ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਸੰਤੁਲਨ ਅੱਜ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਜਿਹਾ ਕਿ ਆਦਿਵਾਸੀ ਕਾਲ ਤੋਂ ਸੀ। ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੋਸਾਹ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਨਾ ਸਿਰਫ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਸਜੀਵ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਾਂਝ ਸੰਭਾਲ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ, ਕਵੀਆਂ, ਚਿੰਤਕਾਂ ਅਤੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਧਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਤੱਤਾਂ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨੀ ਗੁਣ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਮਾਨਵੀਕਰਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਤਕਨੀਕ ਸਾਹਿਤ, ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਨੂੰ ਜੀਵਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਧਰਤੀ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁੰਦਰ ਗ੍ਰਹਿ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵ ਜੀਵਨ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੇ ਜੰਗਲ, ਨਦੀਆਂ, ਸਾਗਰ, ਪਹਾੜ, ਸਮੁੰਦਰ, ਬੀਜਾਂ ਅਤੇ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਸਭ ਵਿਲੱਖਣ ਹਨ। ਸੁਨਹਿਰੀ ਸਵੇਰ, ਚਮਕਦਾ ਹੋਇਆ ਸੂਰਜ, ਸਦਰ ਰੁੱਤ, ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਖ਼ੈਰਤ ਰੁੱਤ ਸਭ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ‘ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਕੁਦਰਤ ਆਪਣੇ ਵਿਭਿਨ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਝਲਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵੇਦਿਕ ਸਾਹਿਤ ਵਿਚ ਸ਼ੰਕਰ, ਜੰਗਲ, ਨਦੀਆਂ, ਪਹਾੜਾਂ, ਸੂਰਜ, ਚੰਦਰਮਾ ਅਤੇ ਅੱਗ ਆਦਿ ਦਾ ਸੁੰਦਰ

ਵਰਣਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੇ ਅਲੰਗ-ਅਲੰਗ ਸ਼ੁਰੂਪ ਨੂੰ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਮੰਨ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਮਾਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਗ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਹਵਾ ਨੂੰ ਦੇਵਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਲੋਕ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਡੇ ਵਾਂਗ ਕਿਤਾਬਾਂ ਜਾਂ ਰਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਸਿਰਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਾਵਾਂ-ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਮਸਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਤਕ ਨਜ਼ਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਰੂਹ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸੁਰੱਖਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ, ਸੂਰੀ ਕਾਵਿ, ਕਿੱਸਾ ਅਤੇ ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੁੰਦਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਕਾਵਿ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਜਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮਹਾਨ ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦਾ ਗੁਣਗਾਣ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਰਾਹੀਂ ਕਦੀ ਕਦੀ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਮਿਲਾਪ ਤੇ ਇਕਮਿਕ ਹੋਣ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ,

ਪਣਨੁ ਗੁਰੂ ਪਾਣੀ ਪਿਤਾ ਮਾਤਾ ਧਰਤਿ ਮਰਤੁ ਦਿਵਸ ਰਾਤਿ ਦੁਇ ਦਾਈ ਦਾਇਆ ਪ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ

ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ

ਮੁੱਲ-300 ਰੁਪਏ, ਪੰਨੇ-271

ਰਵੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਤੇ ਖੋਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ ਉੱਚੇ ਮਿਆਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹਸਤਾਖਰ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਪਰੰਪਰਾਵਾਦੀ ਚੌਧਣ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਅਕਾਦਮਿਕ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬੌਧਿਕਤਾ ਅਤੇ ਵਿਦਵਤਾ ਸਦਕਾ ਗਹਿਰਾ ਤੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਉਸ ਪਾਸ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਨਿਰਮ-ਪਰਖ ਕਰਨ ਦੀ ਅਦੁੱਤੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਮੈਟਾ-ਆਲੋਚਨਾ (ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ: ਸਿਧਾਂਤ ਤੇ ਵਿਹਾਰ-1988) ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦਾ ਚਿੰਤਨ-ਕਾਰਜ ‘ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਆਲੋਚਨਾ’, ‘ਸੰਵਾਦ ਤੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ’, ‘ਪੰਜਾਬੀ ਗਲਪ: ਸੰਵਾਦ ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ’, ‘ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ’, ‘ਚਿੰਤਨ ਪੁਨਰ ਚਿੰਤਨ’, ‘ਸੰਵਾਦ ਪੁਨਰ ਸੰਵਾਦ’ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਾ ਹੋਇਆ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ-ਲੜੀ ‘ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ’, ‘ਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ’, ‘ਜਗਤਾਰ’ ਅਤੇ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ : ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ-2025’ ਤੱਕ ਵੈਲਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਕੌਰੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਤਰਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਮਹਿਦੂਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ, ਬਲਕਿ ਸ਼ੇਖ਼ ਫ਼ਰੀਦ, ਸ਼ਾਹ ਮੁਹੰਮਦ, ਨਾਨਕ ਸਿੰਘ, ਮਿੱਤਰ ਸੈਨ ਮੀਤ, ਸਵਰਨ ਚੰਦਨ, ਸ ਸ ਸੋਢ ਅਤੇ ਆਤਮਜੀਤ ਆਦਿ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾਵਾਂ ਦੇ ਬਰੀਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਝ ਨੂੰ ਮਹੀਨ ਵਿਚਾਰਕ ਮੁਤਾਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪੁਸ਼ਟ ਕਰ ਕੇ ਸਿੱਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਧਰ ਪੱਤਰਾਂ ਸਮੇਤ 30 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਿਤ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੁਰਖੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਗਹਿਨ ਅਧਿਐਨ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦਾ ਮੌਲਿਕ ਮਾਡਲ ਸਿਰਜਿਆ ਹੈ।

ਮੈਟਾ-ਆਲੋਚਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਆਲੋਚਨਾ, ਖੋਜ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਕਾਰਜ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰੋਕਾਰ ਹਨ। ‘ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ: ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ’ ਨਾਮੀ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਪੁਸਤਕ ਅੱਜ ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੈਪਟਰ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੂਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਲਿਖਦਾ ਹੈ, ‘ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਮੁੱਢਲੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਨਾਂਅ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਣਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੇ ਮੁੱਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਥਿਨਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।’ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਲੇਖਕ ਪਾਸ ਇੱਕ ਵੇਲੇ ਖੋਜ, ਸਿਧਾਂਤ, ਆਲੋਚਨਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਾਂ ਦੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਵਿਧੀ ਉਪਰ ਪਕੜ ਹੋਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤ-ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਤਲਾਸ਼ਣਾ ਵੀ ਹੈ, ਸੋਭਾਲਣਾ ਵੀ

ਕੱਕੀਆਂ ਕਣੀਆਂ

(ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ)

ਅੰਜਨਾ ਮੈਨਨ

ਪੰਨੇ-160, ਮੁੱਲ-300 ਰੁਪਏ

ਸਪਰੈੱਡ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨ, ਰਾਮਪੁਰ

‘ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਰੁਮਾਲ’ ਅਤੇ ‘ਪੈਂਤਾਂ ਦੇ ਪੈਂਡੇ’ ਨਾਮੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ-ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਵੱਡਮੁੱਲਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਕਵਿਤਰੀ ਅੰਜਨਾ ਮੈਨਨ ਆਪਣੇ ਪਲੇਨੇ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਕੱਕੀਆਂ ਕਣੀਆਂ’ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਕਾਵਿ-ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਉਹ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਕਵਿੱਤਰੀ ਹੈ, ਜੋ ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨੂੰ ਹਰਭਾਂ ਵਿੱਚ ਢਾਲਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਜਾਣਦੀ ਹੈ।ਅੰਜਨਾ ਮੈਨਨ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਖੇਤਰ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ।ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ-ਜਗਤ ਨੂੰ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਢਾਲਦੀ ਹੈ।ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਆਰਥਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮਾੰਗ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਯਥਾਰਥ ਨੂੰ ਕਲਾਤਮਿਕ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਮਾਨਵਦਾਈ ਸੋਚ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਪਿੱਤਰ ਸੱਤਾ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਜਕੜ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਅੰਗਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚਲੇ ਰਾਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਮਰਦਾਵੀ ਸੱਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਰਸਮ-ਰਿਵਾਜ ਉੱਪਰ ਵਿਅੋਗ ਕੱਸਦੀ ਹੋਈ ਮਰਦ ਦੇ ਦੋਗਲੇ ਵਿਵਹਾਰ ਪਿੱਛੇ ਛੁਪੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚਲਾ ਨਾਰੀ ਸਰੂਪ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਅਮੂਸਰੀ ਅਤੇ ਸਮਾਰੋਧ ਨਾਰੀ ਵਜੋਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜ ਪ੍ਰਤੀ ਭਾਵੁਕ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਾਤਮਿਕ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸੰਬੋਧਤ ਹੋ ਰੋਇਆਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਭਲੀਭਾਂਤ ਜਾਣੂ ਹੈ।ਅੰਜਨਾ ਮੈਨਨ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਨਾਰੀ ਦਾ ਦਬਵਾਂ, ਘੁੱਟਵਾਂ, ਰਾਸ਼ੀਏ ਤੇ ਵਿਚਰਨ ਵਾਲਾ ਸਰੂਪ ਖੰਡਿਤ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਨਾਰੀ, ਦਲੇਰ ਨਾਰੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅੰਜਨਾ ਮੈਨਨ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦੀ ਕਵਿੱਤਰੀ ਹੈ।ਉਸ ਦੇ ਕਾਵਿ ਵਿਚਲੇ ਮੂਲ ਸਰੋਕਾਰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਅਤੇ ਵਿਅੋਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਨ।ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਮਿਆਲ ਪੱਖੋਂ ਪ੍ਰਖ਼ਤਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦਾ ਚਿੰਤਨ-ਮੰਥਨ

ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ-ਵਿਵੇਚਨ ਦਾ ਕਾਰਜ ਵੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਲੇ ਮਾਨਵੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਭਾਰਨਾ ਵੀ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਿਖੇ ਗਏ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਦੇ ਗਹਿਨ ਧਰਾਤਲ ਉਪਰ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤਕ ਸੋਝੀ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਕੜ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਭਾਟੀਆ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕਾ ਸਮਾਜ ਗਹਿਰ-ਗੰਭੀਰ ਸਕਦਾ ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮੋਢੀ-ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੇ ਹਰ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਮੋਢੀ ਦੀ ਵਸਤ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨੇ ਤੱਥ ਨੂੰ ਹਰਸ਼, ਰੁਮਾਂਸ ਅਤੇ ਬੂਠ-ਫਰੋਬ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪਰਦਿਆਂ ਹੇਠ ਲੁਕਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵੇਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੀਤੇ ਦੀ ਪਰਖ ਹੁਣ ਇਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਤਰਮਾਨ ਦੇ ਸੰਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਇਸ ਸੰਕਟ-ਗੁਸਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਸ ਖੋਜ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਧੁਰ ਮੁੱਢ ਤਾਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਲਿਖੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਅਤੇ ਮੋਡਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸ ਫ਼ਾਰਸੀ ਰਸਮੂਲ-ਖ਼ਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹੋਣ, ਚਾਹੇ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਚਾਹੇ ਰੋਮਨ ਲਿਪੀ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ। ਦਰਅਸਲ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਭਾਟੀਆ ਨੂੰ ਉਰਦੂ, ਫ਼ਾਰਸੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਦਿ ਜ਼ਬਾਨਾਂ ਉਪਰ ਇੱਕੋ ਜਿੰਨੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਹੈ। ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।ਇਸੇ ਲਈ ਹੱਥਲੀ ਕਿਤਾਬ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਤੱਥ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਚੜ੍ਹਸ਼ਾ-ਏ-ਹਯਾਤ ਮੀਰ ਕਰਾਮਤ-ਉਲੂਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਸਾਡੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਮੱਲਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਕੁਸ਼ਤਾ ਦੀ ਰਚਨਾ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਉਂ ਇਸ ਖੋਜ ਪੁਸਤਕ ਰਾਹੀਂ ਮੀਰ ਕਰਾਮਤ-ਉਲੂਾ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਾਵਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ, ਮੱਲਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਕੁਸ਼ਤਾ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ, ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਜੈਨ, ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ, ਗਿਆਨੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ, ਆਈ. ਸੋਰੇਬਰੀਆਕੇਵ ਦੁਆਰਾ ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਅਤੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਮੁੱਢਲੇ-ਮੱਧਲੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੀ ਪਰਖ-ਪੜਚੋਲ ਕਰ ਕੇ ਸੂਤਿਕ-ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਨਿਚੋੜ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਮਸਲਨ ਬਾਵਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਾਰਜ ਸ਼ਾਇਰਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵੇਰਵੇ ਢੂੰਡਣ, ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨਮੂਨੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ

ਪੁਸਤਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰ

ਵੇਕਰ ਸ

ਰਚਾਰਾ ਇਕ ਪੁਸਤਕ ਦੀ

ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ

ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ। ਮੱਲਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਕੁਸ਼ਤਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਰੂਕਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ, ਵਿਰਸੇ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਸੋਭਾਲ ਦਾ ਮਾਡਲ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ। ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਜੈਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ-ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਨੂੰ ਗਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ੁਚੀ ਪਹੁੰਚ ਸ਼ਰਧਾ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਸ਼ੁੱਧ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਉਪਰ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਹੈ। ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ ਰਚਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਪਹਿਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਸੋਰੇਬਰੀਆਕੇਵ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਵਿਚੋਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲਤਾ ਤਾਂ ਨਜ਼ਰੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਨਾ ਵਿਖਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਖਾਹਮਖਾਹ ਆਰੰਧਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਮੂਲ ਮਕਸਦ ਸਾਹਿਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪ੍ਰਭਾਵਵਾਦੀ-ਪ੍ਰਸੰਸਾਵਾਦੀ ਹੈ।

ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਇੱਕ ਖੰਡ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੀ ਗਤੀ, ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਇਸ ਖੰਡ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾਈ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ

ਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਧਰਮਪਾਲ ਸ਼ਿੰਗਲ, ਬ੍ਰਹਮਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸੇਖੋਂ ਆਦਿ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਸਭ ਇਤਿਹਾਸ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਹਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚੋਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਇਤਿਹਾਸਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਤੇ ਫਿਕਰ ਹੈ। ਇਉਂ ਲਗਭਗ ਦੋ ਦਰਜਨਾਂ ਦੇ ਕਰੀਬ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਅਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਏਨੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੰਸਥਾਈ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਅਧਿਐਨ-ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੱਲ ਸਿਰਫ਼ ਟਿਕਣੀ ਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ ਭਾਟੀਆ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਅਤੇ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਪੁੱਜੇਕਟ ਬਣਾ ਕੇ ਸੰਸਥਾਈ ਪੱਧਰ ਦਾ ਬਾਕਾਇਦਾ ਖੋਜ ਕਾਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਕੱਲੇ-ਇਕੱਲੇ ਲੇਖਕ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸ-ਪੋਥੀ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸੰਸਕਰਨ ਦਾ ਨਿਕਟ ਅਧਿਐਨ ਹੀ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਹਰ ਲੇਖਕ ਦੇ ਜੀਵਨ-ਸਰੋਤਾਂ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਬਾਕੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਰੋਤ-ਸਮਗਰੀ ਤੱਕ ਵੀ ਨਿਕਟ ਰਸਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਸਲਨ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲੋਕ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ 1962 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 1970 ਵਿੱਚ ਬੁਲਗਾਰੀਆ ਵਿੱਚ ਰਾਜਦੂਤ ਵੀ ਰਿਹਾ। ਗੋਆ, ਦਮਨ ਅਤੇ ਦਿੱਦੇ ਦੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਵਜੋਂ ਵੀ ਤਾਇਨਾਤ ਰਿਹਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵੇਰਵੇ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਖ਼ੁਸ਼ਾਮਦੀ ਅਤੇ ਚਾਪਲੂਸ ਧਿਰਾਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਕੂਮਤ ਪਾਸੋਂ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ

- ਬਾਕੀ ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ’ਤੇ

ਸਮਕਾਲੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਕਾਵਿ ਪ੍ਰਵਚਨ

ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਪੱਖੋਂ ਸਾਦਗੀ, ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ, ਸਹਿਜਤਾ ਅਤੇ ਸਰਲਤਾ ਦੀ ਧਾਰਨੀ ਹੈ।ਉਹ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਕਹਿਣ ਦਾ ਹੁਨਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।ਉਸ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ

ਮਾਨਵੀ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਵਿਗਨਨ ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਸਲਾ ਹੈ।ਮਾਨਵੀ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚਲਾ ਨਿੱਘ ਅਤੇ ਅਪਣੱਤ ਘਟਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।ਸਮੂਹਵਾਦ ਦੀ ਥਾਂ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ।ਕਵਿਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਰਾਹੀਂ ਪਰਵਾਰਕ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮਾਂ-ਧੀ, ਭੈਣ-ਭਰਾ, ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬਾਬਲ-ਧੀ ਦੇ ਗਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਚਿਤਰਿਆ ਹੈ। ‘ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ’ ਨਾਮੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵੀ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਟੁੱਟ-ਤੌਜ ਨੂੰ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੋਈ ਲਿਖਦੀ ਹੈ :

ਉਸ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਸੁਜਾਜ-ਭਰਪੂਰ ਹੈ। ਚੇਤਨਾ-ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਰੀ-ਕਾਵਿ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੋਭਾਵਨਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਖ਼ਤਤਾ, ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਅਨੁਭੂਤੀ ਅਤੇ ਕਾਵਿਕ-ਸੰਵੇਦਨਾ ਨਾਲ ਉਤਪੱਤ ਕਵਿਤਾ ਵਰਗੀ ਸਿਨਫ਼ ਰਚੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ’ਤੇ ਪ੍ਰੌਜੀਆਂ ਅੰਗਤਾਂ ਆਪਣੀ ਹਰ ਪ੍ਰਾਪਤੀ

ਨੂੰ ਇਕ ਸੰਪੂਰਨ ਮਾਨਵੀ ਹੋਂਦ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅੱਜ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੇ ਸੱਚਾਰ, ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਵਿਚਾਰ-ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮਰਦ-ਪੱਖੀ ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘਰ, ਵਿਆਹ, ਪਰਵਾਰ ਆਦਿ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਮਰਿਆਦਾਵਾਂ ਅੰਗਤ ਦੇ ਲਈ ਪਿੰਜਰਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ

ਸਾਹਿਤ ਚਿੰਤਨ

ਡਾ. ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ

ਹਨ।ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਭੰਬਨਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਰਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਵੀ ਪਰਵਾਜ਼ ਭਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ।ਕਵਿੱਤਰੀ ਅਜੋਕੇ ਪੁੰਜੀਵਾਦੀ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਗਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਬਦਲ ਰਹੇ ਸਮੀਕਰਨ

ਨੂੰ ‘ਚੁੰਨੀ’, ‘ਮੋਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਅੰਗਤਾਂ’, ‘ਨਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਕੁੜੀ’, ‘ਅਸੀਂ ਕੁੜੀਆਂ’ ਅਤੇ ‘ਮਾਂ ਨੀ ਮਾਂ’ ਨਾਮੀ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਕਾਵਿ-ਤਨਜ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਕਾਵਿ ਦੀ ਅਸਲੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਅਤੇ ਸੁਹਜ ਇਸ ਵਿਚਲੀ ਵਿਸ਼ਵ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ’ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਦਾ ਸਿਰਜਣਾਤਮਿਕ ਅਮਲ ਉਸ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਸੁਹਜਾਤਮਿਕ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਪਾਠਕ/ਸਰੋਤਾ ਵਰਗ ਤੱਕ ਸੰਚਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਦਾ ਹੈ।ਲੇਖਕ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜ ਤੋਂ ਪਰ ਵੱਲ ਦੀ ਯਾਤਰਾ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਜੰਜੀਤੀ ਵਰਗ ਵੱਲੋਂ ਜਿਸ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਨਾਰੀ ਨੂੰ ਭੋਗ

ਦੀ ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਖ਼ਪਤ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ‘ਸਵੇ ਹੋਂਦ’ ਵਾਲੀ ਧਾਰਨਾ ਖਿੰਡ-ਪੁੰਡ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਦਾਇਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਅਲਗਾਉ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।ਕਵਿੱਤਰੀ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਆਪਣੀਆਂ ਨਿਰੋਲ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਾਵਿ-ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਦਰ ਨਾਰੀ ਹੋਂਦ ਦੇ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਤ ਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

‘ਕੱਕੀਆਂ ਕਣੀਆਂ’ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਾਰੀ ਸਾਧਾਰਨ ਮਨੁੱਖ ਹੋਣਾ ਲੱਚਦੀ ਹੈ।ਕਵਿੱਤਰੀ ਭਲੀ-ਭਾਂਤ ਵਾਕਿਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਜੋਕੀ ਨਾਰੀ ਸਮਕਾਲੀ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿੱਥੇ ਹੀ ਹੈ।ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇਲੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਧਾਰਨੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਨਿਗੂਣਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਉਸ ਦਾ ਅਸਤਿੱਤਵ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਤਿਰੋਧ ਸਿਰਜਦਾ ਹੈ।ਇਹ ਪ੍ਰਤਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ‘ਮੈਂ’ ਮੂਲਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।ਇਹ ‘ਮੈਂ’ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਦੀ ਹੈ।ਸਵੈ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਸਹੀ ਦਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖਤਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਧਰਮ ਹੈ।ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਦਖ਼ਲ ਨੇ ਧਰਮ ਦੇ ਅਰਥ ਸੰਕੁਚਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।ਧਰਮ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਸਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਜਦ ਕੱਟੜਤਾ ਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵਿਨਾਸ਼ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਲੋਕ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਅਤੇ ਕਤਲਗ਼ਰਾਤ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜਿਕ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।ਧਰਮ ਦੇ ਅਖਾਉਤੀ ਆਗੂ ਧਮਾਂ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਅੰਦਰ ਨਫ਼ਰਤ ਦੇ ਬੀਜ ਬੀਜਦੇ ਹਨ।ਜਨ-ਸਾਧਾਰਨ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਕੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕਰਦੇ ਹਨ।ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਧਰਮ ਨੂੰ ‘ਪਾਛੇ ਤੇ ਰਾਜ ਕਰੋ’ ਦੀ ਨੀਤੀ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਵਜੋਂ ਅਪਣਾਉਂਦਿਆਂ ਜਨ-ਸਾਧਾਰਨ ’ਤੇ ਲੋਭੇ

- ਬਾਕੀ ਆਖਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਸਫ਼ੇ ’ਤੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ

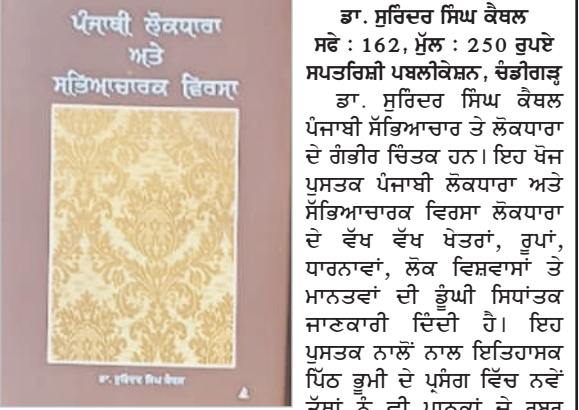
ਹਰਿਭਜਨ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੁੱਧ ਚਿੰਤਕ ਦੇ ਤੌਰ ’ਤੇ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਬਣਾ ਚੁੱਕੇ ਨੇ। ਆਲੋਚਨਾ ਦੀ ਅਗਾਂਹ ਆਲੋਚਨਾ ਕਰਨਾ ਜਿਹਨੂੰ ਵਿਦਵਾਨ ਮੈਟਾ ਆਲੋਚਨਾ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ, ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਹੋ ਗਏ ਨੇ। ਹੱਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ’ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਮੁੱਲਵਾਨ ਪੁਸਤਕ ਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਲੋਚਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਅਗਾਂਹ ਆਪਣੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਏ। ਭਾਟੀਆ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਏਸ ਲਿਖਤ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਤੇ ਅਗਾਂਹ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਹਜ਼ਮ ਕਰਨਾ ਅੱਜ ਦੇ ਕਾਹਲ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਠਹੱਸੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮੁੱਢ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤਕ ਮੁੱਦੇ ਤਰਕ ਤੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਉਭਾਰੇ ਨੇ। ਜੋ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਅਗਾਂਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ, ਮੱਲਾ ਬਖ਼ਸ਼ ਕੁਸ਼ਤਾ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨਾ, ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਜੈਨ, ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਰੂਲਾ, ਗਿਆਨੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਦਰਦ, ਆਈ. ਸੋਰੇਬਰੀਆਕੇਵ, ਸੀਤ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਪਦਮ ਵਰਗੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਤਰਕ ਦੀ ਕਸੌਟੀ ’ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਏ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਡਾ. ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਹੰਸ ਵਰਗੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਲੈਂਦੇ ਆ ਰਹੇ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਦਲਿਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲੇ ਹੀ ਸਾਹਿਤ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਦਿਆਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼-ਬੇਦਖਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਅਗਾਂਹ ਕੁਝ ਨਾਂ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਮਜ਼ਮੂਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਨੇ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਾਧੂ ਦਾਇਆ ਸਿੰਘ ਆਰਿਫ਼, ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ, ਸ਼ੇਤ ਵਜੀਦ, ‘ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰ ਕਥਾ’ ਵਾਲਾ ਭਾਈ ਜੈਤਾ ਆਦਿ ਆਦਿ।

ਭਾਟੀਆ ਹੁਰਾਂ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ ਦੇ ਤਿੰਨ ਖੰਡ ਬਣਾਏ ਹਨ। ਤੀਜਾ ਖੰਡ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇੱਕ ਉਭਾਰਨ ਵਾਲਾ ਏ ਜਿਸ ’ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰੀ ਦੀ ਗਤੀ, ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਏ। ਪੰਜਾਬੀ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਏਹੋ ਜਿਹੀ ਪੁਸਤਕ ਕਦੇ ਕਦੇ ਹੀ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਏ।

- **ਭਗਵੰਤ ਰਸੂਲਪੁਰੀ**

ਸੱਜਰਾ ਸਾਹਿਤ

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕਧਾਰਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸਾ

ਕਰਦੀ ਹੈ।

–ਪ੍ਰੋ. (ਡਾ.) ਇੰਦਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ

ਬੋਲ ਰਸੀਲੇ

ਗੀਤ ਪਾਠਕਾਂ ਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ।

-ਦੀਪਕ ਸ਼ਰਮਾ ਚਨਾਰਬਲ

ਗੱਲ ਤਾਂ ਚਲਦੀ ਰਹੇ

ਚੋਟਣਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਲੁਧਿਆਣਾ

ਇਸ ਹਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਚੋਣਵੇਂ ਸਮਕਾਲੀ ਕਾਵਿ-ਜਨ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਕਿਰਪਾਲ ਕਜ਼ਾਕ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਵਨ, ਆਈ.ਟੀ.ਓ ਵਿਖੇ 'ਆਓ ਰਲ ਮਜਲਿਸ ਕਰੀਏ' ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਉਘੇ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾਈ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਕਿਰਪਾਲ ਕਜ਼ਾਕ ਨਾਲ ਡਾ. ਵਨੀਤਾ ਵੱਲੋਂ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਜੇਤੂ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਅਤੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਮਾਹਿਰ ਚਿੰਤਕ ਡਾ. ਕਿਰਪਾਲ ਕਜ਼ਾਕ ਨੇ ਲੋਕਧਾਰਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਨੂੰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੱਬੇ-ਕੁਚਲੇ, ਦਲਿਤ-ਗਰੀਬ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਡਾ. ਵਨੀਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸਲ ਕਲਾ

ਉੱਥੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਅੱਖੀ ਤੋਂ ਅੱਖੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੱਥੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਦੂਰੋ-ਨੇੜਿਓਂ ਪਹੁੰਚੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ, ਲੇਖਕਾਂ, ਖੋਜਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਡਾ. ਕਜ਼ਾਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਰਚਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਰਅਤ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਇਨੀ ਘੜੀ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਚੰਗੀ ਰਚਨਾ ਦੀ ਗੱਲ ਵੀ ਘੱਟ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਲੋਚਨਾ ਦਾ ਸਤਰ ਗਿਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਨਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਸੋਝਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਜਲਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡਾ. ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਕੁਲਵੀਰ ਗੋਜਰਾ, ਗੁਰਭੋਜ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ, ਡਾ. ਰਜਨੀ ਬਾਲਾ, ਡਾ. ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨਛੱਤਰ, ਅਮੀਆ ਕੁੰਵਰ, ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਪਾਹਵਾ, ਡਾ. ਵਿਨੋਦੀਤ ਕੌਰ, ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਗਤਾਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਫਿਲਮਕਾਰ ਤਰਸੇਮ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਓਬਰਾਏ, ਕੁਝ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਖੋਜਕਾਰੀ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ, ਲੇਖਕ, ਪਾਠਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਸਭਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੇਸਰਾ ਰਾਮ ਨੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਜਲਿਸ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਹੋਇਆ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਵੱਨ-ਸੁਵੱਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀਆਂ ਸਾਹਿਤਕ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ।

ਨਾਵਲ ‘ਮੰਡੀ ਰਹੀਮ ਖਾਂ’ ‘ਤੇ ਗੋਸ਼ਟੀ

ਬਰਨਾਲਾ : ਮਾਲਵਾ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਰਨਾਲਾ ਵੱਲੋਂ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਸਥਾਨਕ ਪੰਜਾਬ ਆਈ ਟੀ ਆਈ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਨਾਵਲਕਾਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਵਲ ‘ਮੰਡੀ ਰਹੀਮ ਖਾਂ’ ਉੱਪਰ ਪਰਚਾ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਡਾ. ਰਾਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਹਪੁਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਮੰਡੀ ਰਹੀਮ ਖਾਂ’ ਨਾਵਲ ਮਲਵਈਆਂ ਦੇ ਮਿਹਨਤੀ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਲਾਸ਼ਣ ਦੇ ਖਿਆਲ ਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਿਰਤਾਂਤ ਹੈ।ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਡਾ. ਸੰਪੁਰਨ ਸਿੰਘ ਟੱਲੇਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਨਾਵਲ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਆਧਾਰ

ਸਮਾਜ ਦੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕੌੜੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਦੇ ਪਰਦੇ ਉਥੇੜਾਉਂਦਾ ਹੈ।ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਪਰਮਜੀਤ ਨਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਵੰਡ ਵੇਲੇ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਨਵਰਤ ਵੈਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਿਆਰ-ਮੁਹੱਬਤ ਦੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਤਿਲਕ, ਜੁਗਰਾਜ ਧੱਲਾ, ਕੰਵਰਜੀਤ ਭੱਟਲ ਸੰਪਾਦਕ ਕਲਾਕਾਰ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ, ਡਾ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੇਦੀ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕੌਰ, ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਰੁੜੋਕੇ ਅਤੇ ਡਾ. ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟੱਲੇਵਾਲੀਆ ਨੇ ਇਸ ਨਾਵਲ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

ਸਿਡਨੀ ਵਿਖੇ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ

ਸਿਡਨੀ-ਮਹੀਨੇਵਾਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦਰਬਾਰ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਹਾਲ ਗਲੈਨਵੁੱਡ (ਸਿਡਨੀ) ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਨਰਪਤੀ ਕੌਰ ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕਾਵਿਕ ਖਿਆਲ ਰਾਹੀਂ ਦਿਲੀ ਅਰਜ਼ਦੀ ਕੀਤੀ।ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਟਾਂਬਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਚ ਜੰਗਾਂ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਤੇ ਤਰਸਾਈ ਭਰੇ ਬਦਹਾਲੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਨੂੰ ਨਸ਼ਰ ਕੀਤਾ।ਫਿਰਕੂ ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾਲਾ ਨੇ ਹੁਕ ਭਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ ‘ਚ ਮਾਂ ਦੀ ਮਮਤਾ ਨਾਲ ਨਿਵੇਕਲੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈ।ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਬੀਲਾ ਤੇ ਅਮਰਬਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਵੀਸ਼ੋਰ ਦਾ ਖੂਬਸੂਰਤ ਰੰਗ ਬੋਨਿਆਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਾਵਿਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ।ਕੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਰੀ ਘੱਲਦੇ ਬੋਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਇੰਦਰਜੀਤ ਕੌਰ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਾਅਈ।ਅਮਲਾ ਵਿਰੂਠੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਉਤੇ ਤਨਸ਼, ਮੁਕੱਦਰ ਦਾ ਸਿਕੰਦਰ, ਫੋਕੇ ਫੈਸਨ, ਝੂਠੇ ਵਿਆਹੇ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਉਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮਾਸਟਰ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗੀ, ਕੈਪਟਨ ਦਲਜੀਤ

ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਗਰਾਉ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਮਾਲਵਾ, ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਰਕਾਰੀਆ, ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਰਨੈਲ ਕੌਰ, ਕਮਾਂਡੇਂਟ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪੱਤਾ, ਫਿਦਰਪਾਲ ਕੌਰ ਬੰਸ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਨਰੇਗ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਹਰਿਆਣਾ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੰਗਰੂਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਹੀ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੰਗਰੂਰ, ਹਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਠਾੜ, ਬਹਾਦਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਘੁੱਮਣ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਭੀਲੋਵਾਲ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੁਕਰੇਜਾ, ਭਵਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਜੰਤ ਸਿੰਘ ਖੇਰਾ,

ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵਡੇਰਲੇ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ‘ਕਿਛੁ ਸੁਣੀਐ, ਕਿਛੁ ਕਹੀਐ’ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੰਤੀਤਾ ਵਜੋਂ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਦਰਬਾਰ ਦੀਆਂ ਰੋਣਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ੍ਹ ਲਾਏ।ਉਕਤ ਸਾਹਿਤਕ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਉਪਰੰਤ ਉੱਘੇ ਲੇਖਕ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੌਕੀਮਾਨ ਦੀਆਂ ਦੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ‘ਧਰਮ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਮਝੀਏ’ ਅਤੇ ‘ਸਫਲ ਜੀਵਨ ਦਾ ਰਹੱਸ’ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗਿਲੀਜ਼ ਕਰਕੇ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਹਿਤਕ ਦਰਬਾਰ ਦੇ ਮੇਂਚ ਸੰਚਾਲਨ ਦੀ ਸੇਵਾ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਗਰਾਉ ਨੇ ਬਾਖੂਬੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਈ।

ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੰਚ ਸਰੀ ਦੀ ਸੁਰਮਈ ਸ਼ਾਮ

ਸਰੀ-ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਸਰੀ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ‘ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੰਚ ਸਰੀ’ ਵੱਲੋਂ ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਰਿਵੋਲਕਸ਼ਨ ਬੈਰੂਇਟ ਅਤੇ ਕਾਨਵਰੇਸ ਸੈਂਟਰ ਸਰੀ ‘ਚ ਸੁਰੀਲੀ ਸੰਗੀਤਕ ਸ਼ਾਮ ਮਨਾਈ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗ਼ਜ਼ਲ ਗਾਇਕ ਸੁਖਦੇਵ ਸਾਮਲ, ਪਰਖਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਗਤਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਰਣਦੀਪ ਮਲਹੋਤਰਾ ਅਤੇ ਸੋਨਲ ਜੱਬਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਰੀਲੇ ਸੁਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਸਰਸਾਰ ਕੀਤਾ। ਗ਼ਜ਼ਲ ਗਾਇਕੀ ਦੀ ਇਹ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਾਮ ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੰਚ ਸਰੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਉਤਾਤਦ ਸ਼ਾਇਰ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਨੋਟ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਸ਼ਾਇਰਾ ਸੁਖਜੀਤੀ ਹੁਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਜਿਸ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਇਹ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਸਰਜ਼ਮੀ ਹੈ।ਰਾਜਵੰਤ ਰਾਜ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਨੋਟ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਗ਼ਜ਼ਲ ਮੰਚ ਦੇ

ਥੰਮ੍ਹ ਸਨ। ਡਾ. ਰਣਦੀਪ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਭਨੋਟ ਦੀ ਗ਼ਜ਼ਲ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪੁਰਜੋਸ਼ ਆਵਾਜ਼ ‘ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਸੋਨਲ ਜੱਬਲ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਰੀਲੇ ਸੁਰਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸੰਗੀਤਕ ਕਲਾ ਦਾ ਬਾਖੂਬੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ।ਪ੍ਰਿਥੂ ਸੇਠੀ ਅਤੇ ਅਰਨਵ ਗੋਤਮ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਕਵਿਕ ਉਭਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਉਪਰੰਤ ਗ਼ਜ਼ਲ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਭਰ ਕੇ ਸਿਤਾਰੇ ਪਰਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਚਾਰ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ

ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਸੂਝ ਦੀ ਲਾਮਿਸਾਲ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਕਰ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਧੱਟੀ। ਅਗਲੇ ਗਾਇਕ ਭਗਤਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ, ਗੀਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸੁਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈ। ਕੋਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗ਼ਜ਼ਲ ਗਾਇਕ ਸੁਖਦੇਵ ਸਰਿੰਦਰ ਨੇ ਸੁਰਮਈ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ‘ਤੇ ਦੇਰ ਤੱਕ ਉੱਕਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ

ਸਿਆਟਲ : ਆਪਣੇ ਸਾਹਿਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲਿਖਾਰੀ ਸਭਾ ਸਿਆਟਲ (ਰਜ਼.) ਵੱਲੋਂ ਮਈ ਮਹੀਨੇ ‘ਰਿਪਾਵਾ ਫਾਉਂਡੇਸ਼ਨ, ਕੈਂਟ ਸਿਆਟਲ’ ਵਿਖੇ ਇਕ ਸਾਹਿਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਦੀ 52ਵੀਂ ਬਰਸੀ ‘ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ। ਸਭਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਡਾ. ਪੰਮ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਿਹਾਰ ਲੋਹਲ ਨੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤ ਡਾ. ਪੰਮ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਜਾਣ ਪਹਿਚਾਣ ਕਰਵਾਈ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਸਤਿਕਾਰਿਤ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਆਦਮਪੁਰੀ,

ਦੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਸਵਰਨ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਕਈ ਹੋਰ ਬਹੁ-ਗੁਣੀ ਸ਼ਖਸ਼ੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ।ਸੰਵੇਸ਼ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ ਨੇ ਰਚਕਾਰ ਬਟਾਲਵੀ ਰੰਮੀਅਤ ਵਿੱਚ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਿਹਾਰ ਸਿੰਘ ਲੋਹਲ ਨੇ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸਿਖਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੋਰ ਪਾਵੇਂਤੀਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ।

ਸਰਗਰਮੀਆਂ/ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ

ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਸਾ ਦੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ

ਮਾਨਸਾ-ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਘ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਇਕਾਈ ਮਾਨਸਾ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਸਾਹਿਤਕ ਸਮਾਗਮ ਲਹਿਰ ਤਹਿਤ ਬੇਰਾ-ਬਰੋਟਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪੰਜ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੁਬਰੂ ਕੀਤਾ। ਮਾਨਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਰਿਉਂਦ ਕਲਾਂ ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਘ ਪੰਜਾਬ ਦੇ

ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਜੀਤ ਜੱਜ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ ਤੇ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਰੋਟਾ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਘ ਦੇ ਆਗੂ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਵਾਗਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਬੁਲਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਬੇਰਾ-ਬਰੋਟਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਬਹੁ-ਵਿਧਾਵੀ ਨੌਜਵਾਨ ਲੇਖਕਾਂ ਨਾਵਲਕਾਰ ਅਜੀਜ਼ ਸਰੋਏ, ਫਾਵਲਕਾਰ ਗੁਰਨੈਥ ਮੱਘਾਣੀਆਂ, ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਕੁਲਰੀਆਂ, ਕਵੀ ਦਿਲਬਾਗ ਰਿਉਂਦ ਤੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪ੍ਰਥਮ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਤੇ ਆਲੋਚਕ ਨਿਰੰਜਣ ਬੇਰਾ ਨੂੰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰੁਬਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਾਰੇ ਡਾਕਟਰ ਕੁਲਦੀਪ ਚੌਹਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸੁਆਲ ਪੁੱਛੇ ਗਏ। ਰੂਬਰੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਤਰਕ ਭਰਪੂਰ, ਪਰ ਸਰਨ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਦਿੱਤੇ। ਆਪਣੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਰ ਸੁਰਜੀਤ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰਯੋਜ ਹੈ। ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਰਹੱਦ ‘ਤੇ ਪੈਂਦੇ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤਾਕਤਵਰ ਸਾਹਿਤਕ ਲਹਿਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਫਨਾ ਵੇਖਿਆ ਸੀ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਲੱਭੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕਲਾਵਾਂ ਦੇ ਟਹਿਕੇ ਫੁੱਲ ਬਣ ਜਾਣ ਨਾਲ ਮੇਰਾ ਸੁਫਨਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਰਸ਼ਨ ਬਰੋਟਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਘ ਨੇ

ਸਾਹਿਤਕ ਗੋਸ਼ਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਲੋਕ ਸੱਥਾਂ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਸੰਬੰਧੀ ਬਹੁਤ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਉਪਰਾਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਸਟੇਜ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਤੇ ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਬਾਖੂਬੀ ਨਿਭਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਹੋਰਨਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਡੀ ਆਰ ਸੀ ਨਵਨੀਤ ਕੰਕੜ, ਸੁਖਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਸੋਰਥਾਂ, ਜਗਸੀਰ ਮਹਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਦਾ, ਮਮਤਾ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਕੌਰ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ, ਜੱਟਾ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਭੇ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

‘ਮੋਹ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ’ ਲੋਕ ਅਰਪਣ ਅੱਜ

ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਾਹਿਬ-ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸਭਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਚਾਲਕ ਸ਼ੇਲਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਜਨ ਦੁਆਰਾ ਸੰਪਾਦਿਤ, 13ਵਾਂ ਸਾਂਝਾ ਕਾਵਿ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ‘ਮੋਹ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ’ ਦਾ ਲੋਕ ਅਰਪਿਤ ਸਮਾਗਮ 18 ਮਈ, ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ ਹਾਲ, ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਥਾਣਾ ਸਰਾਂ, ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ ਯਾਦਗਾਰੀ

ਸਮਾਗਮ 19 ਨੂੰ

ਲੁਧਿਆਣਾ : ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਗ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਈ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਲੇਖਕ ਸੰਗ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕਾਲਜ ਕਰਮਸਰ ਰਾਤੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 19 ਮਈ ਨੂੰ ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਸੁਰਜੀਤ ਜੱਜ, ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਮੁਹੰਮਦ ਇਰਫਾਨ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰਵੀ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਤਨਾਮੇ ਚਾਨਾ ਡਾ. ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੈਲੇ, ਗੁਲਜਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਧਰ, ਜਸਵੀਰ ਝੱਜ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਪਾਲ ਕੌਰ, ਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਭਵਰਾ ਤੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾਵਾਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦਾ ਸਮਾਗਮ

ਕੋਟ ਈਸੇ ਖਾਂ-ਨਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਦੀ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗ ਮਾਸਟਰ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਉਹਨਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੰਸਥਾ ਲਗਾਤਾਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਾਹਿਤਕ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।ਆਉਂਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਸਾਹਿਤਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਭਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖਿੜਾ ਨੇ ਕਵੀ ਦਰਬਾਰ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਗੁਰਸ਼ਰਨ ਸਿੰਘ, ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਝਰਾਰ, ਸੁਖਚਰਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਰਾਣੀ, ਵਿਵੇਕ ਕੋਟ ਈਸੇ ਖਾਂ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲਵੀ, ਰਾਜਾ ਮਨੋਸ, ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਸੂਬਾ ਸਿੰਘ, ਦਲੇਰ ਮਾਲਵਾ, ਸੁਭਮ, ਜੀਵਨ

ਸਮਕਾਲ

ਤਾਸਮਨ : ਸ਼ੰਕਰ ਦਾਸ ਉਰਫ਼ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ‘ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ

‘ਤਾਸਮਨ’ ਦੇ ਹੱਥਲੇ ਅੱਕ ਵਿੱਚ ਗ਼ਜ਼ਲਗੋ ਅਜੇ ਤਨਵੀਰ ਵੱਲੋਂ ਹਿੰਦੀ ਵਿਲਮਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੀਤਕਾਰ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ 28 ਪੰਨਿਆਂ ਉੱਤੇ ਫੈਲਿਆ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਅੱਕ ਦਾ ਹਾਸ਼ਲ ਹੈ। ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਵਰਤਣ ਦੀ ਜਾਚ ਅਜੇ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਹੱਥਲੇ ਅੱਕ ਵਿੱਚ ਛੇ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ। ਗੁਰਮੀਤ ਕੜਿਆਲਵੀ (ਕਿਤਾਬ ਵਰਗੇ ਕੁੜੀ-ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਪ੍ਰੇਮ ਕਹਾਣੀ), ਮੇਜਰ ਮਾਂਗਟ (ਡਾਰਕ ਜੇਨ), ਚਰਨਜੀਤ ਮਿਨਹਾਸ (ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸੰਸਕਾਰ), ਅਲਫ਼ਾਜ਼ (ਬੁਝਾਰਤ), ਜੋਗੇ ਭੋਗਲ (ਇੱਥੇ ਦ੍ਰੋਣਾਚਾਰੀਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ), ਡਾ. ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਡਾਲਾ (ਚੋਰੀ ਦੇ ਫੁੱਲ) ਆਦਿ ਕਹਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਮਰਾਠੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਸ਼ਾਂਤੀ’ (ਮੂਲ ਵਿ. ਸ. ਪਾਂਡੇਕਰ, ਅਨੁ. ਕਿਰਪਾਲ ਕਜ਼ਾਕ), ਉਰਦੂ ਕਹਾਣੀ ‘ਚੱਕਰ’ (ਮੂਲ. ਸੱਯਦ ਮੁਹੰਮਦ ਅਸ਼ਰਫ਼, ਅਨੁ. ਭਜਨਬੀਰ ਸਿੰਘ) ਵੀ ਛਪੀਆਂ ਹਨ।

ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚੰਦਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਖ਼ਵਾਜਾ ਅਹਿਮਦ ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਰਣਬੀਰ ਰਾਣਾ ਨੇ ਅਤਰਜੀਤ ਦਾ ਸੋਹਣਾ ਸ਼ਬਦ ਚਿੱਤਰ ਉਲੀਕਿਆ ਹੈ। ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ (ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੂਲ੍ਹਾਂ ਏਸ ਨਦੀ ਵਿੱਚ), ਨਿੰਦਰ ਘੁਗਿਆਣਵੀ (ਦੀਵਾਲੀ ਦੀ ਰਾਤ), ਡਾ. ਗੁਰਸੇਵਕ ਲੰਮੀ (ਵੱਡੀ ਬੇਬੇ) ਵਾਰਤਕ ਲੇਖ ਛਪੇ ਹਨ। ਅਰੁਣ ਕਮਲ (ਅਨੁ. ਤਰਸੇਮ) ਤੇ ਸਫ਼ਦਰ ਡੋਗਰ (ਅਨੁ. ਹਰਮੀਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ) ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੁਰਜੀਤ ਟੋਹਾਣੇ, ਜਸਪਾਲਜੀਤ, ਮਹਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲ, ਵਿਮਲ ਬਿਆਸ, ਹਰ ਮਨ, ਚਰਨਜੀਤ ਜੋਤ, ਵਰਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਗੁਰਮੀਤ ਰੱਖਰਾ ਕੜਿਆਲਵੀ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਰੰਭ ਵਿੱਚ ਸਵੈ ਕਥਨ ਦੇ ਨਾਲ ਡਾ. ਜਗਤਾਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਚੋਣਵੀਆਂ ਗ਼ਜ਼ਲਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਰਲੇਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਤਰ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ‘ਆਇਆ ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ’ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੀਤੂ ਅਹੀਰ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ‘ਯੂਕਲਿਪਟ ਦੀ ਮਹਿਕ’ ‘ਚੋਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ ਸੰਪਾਦਕੀ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਹਿਤ ਉੱਤੇ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਲੇਖਕ ਕਾਰਜ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾ ਲਿਖ, ਛਪਵਾ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਬੜਾ ਕਾਰਜਾ ਹੋਣੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪਰਚੇ ਦੇ ਪੰਨੇ : 216, ਮੁੱਲ : 150 ਰੁਪਏ, ਪਤਾ : ਸੰਪਾਦਕ ਤਾਸਮਨ, ਐਮ. ਆਈ. ਜੀ. 578, ਫੇਜ਼-1, ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟ, ਪਟਿਆਲਾ, ਪਰਚੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਹਮਨਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਸੰਪਾਦਕ : ਸਤਪਾਲ ਭੀਖੀ (ਮੁਬਾਇਲ : 98761-55530) ਹਨ।

ਮਿੰਨੀ : ਅਸਗਰ ਵਜ਼ਾਹਤ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ

ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਤ ਮਿੰਨੀ-146 ਦੇ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਜੂਨ, 2025 ਅੱਕ ਵਿੱਚ ਲੌਪਿਸ ਫਿਊਂਡੇਸ (ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਂ ਖ਼ਤ, ਸੁਪਨੀ) ਤੇ ਨਿਯੁ ਚਿਅੰਨਹਵਾ (ਜੁੱਤੀਆਂ, ਚੀਨੀ) ਕਹਾਣੀਆਂ ਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਸਗਰ ਵਜ਼ਾਹਤ ਦੀ ਜਾਣ ਪਛਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਅੱਗ, ਯੋਧਾ, ਉੱਪਰ ਦਾ ਅਸਮਾਨ, ਪਛਾਣ, ਚਾਰ ਹੱਥ, ਜੰਨੋਤ ਵਿਚ ਸੰਵਾਦ ਆਦਿ ਚਿਆਰੀ ਰਚਨਾਵਾਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ ਅਗਾਂਹ ਡਾ. ਕਮਲ ਚੋਪੜਾ (ਬਿਮਾਰ), ਸੁਕੇਸ਼ ਸਾਹਨੀ (ਬ੍ਰੇਕ ਪ੍ਰਮਾਇਟ), ਡਾ. ਰਘੂਨੰਦਰ ਵਿਲੇ (ਸਵੈਮਾਣ), ਰਾਵੇਲ ਪੁਸ਼ਪ (ਆਪਹਜ), ਪ੍ਰਦੀਪ ਬਿਹਾਰੀ (ਮੁਕਤੀ), ਰਾਮਕਰਨ (ਚਰਚਾ), ਸੁਭਾਸ਼ ਸੋਤੀਆ (ਅਪਸਰਾ) ਸਭ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ ਕੁਲਰੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।ਵਾਸਦੀ ਢੰਡ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵੇਰਵੇ ਸਮੇਤ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਲਸਿਲਾ ਤਹਿਤ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ

ਕੁਲਰੀਆਂ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਸ਼ਲ, ਕੋਲਾਸ ਠਾਕੁਰ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਅੰਬਾਲਾਵੀ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਹਮਜ਼ਾਪੁਰ, ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ,ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਵਿੱਲੋਂ, ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਧੀਮਾਨ, ਮੰਗਦ ਕੁਲਜਿੰਦ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮਰੂੜਾ, ਪਰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ, ਡਾ. ਬਲਜੀਤ ਵਿੱਲੋਂ, ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਅਜਨਾਲਾ, ਰਜਨੀ, ਜੋਗਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਸੁਰਜੀਤ ਦੇਵਲ, ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਮੰਡੋਰ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ, ਕੋਵਲ ਰਾਮ, ਲਾਜਪਤ ਰਾਏ ਗਰਗ, ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਛਪੀਆਂ ਹਨ। ਡਾ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀਪ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾ ਲੇਖ ‘ਲਘੂ ਕਥਾ ਬਨਾਮ ਮਿੰਨੀ ਕਹਾਣੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਗ ਸੰਗ’ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਡਾ. ਸ਼ਿਆਮ ਸੁੰਦਰ ਦੀਪਤੀ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ‘ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੁਦਰਤੀ ਗੁਣ ਹੈ’ ਸਮਕਾਲੀ ਸੰਰਕਾਰ ਬਾਰੇ ਹੈ।

ਪਰਚੇ ਦੇ ਪੰਨੇ : 64, ਮੁੱਲ : 40 ਰੁਪਏ, ਪਰਚੇ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਜਗਦੀਸ਼ ਰਾਏ ਕੁਲਰੀਆਂ (95018-77033), ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਕੌਸ਼ਲ (94 176-36255) ਹਨ।

ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੁੰਬਲਾਂ :10 ਬਾਲ ਕਹਾਣੀਆਂ

‘ਨਿੱਕੀਆਂ ਕਰੁੰਬਲਾਂ’ ਦੇ ਮਈ-ਜੂਨ, 25 ਦੇ ਅੱਕ ਵਿੱਚ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ (ਜੇਬਰਾ ਲਾਈਨਾਂ), ਹਰੀ ਕ

ਅਨਿਲ ਰਾਜੀਮਵਾਲੇ ਅਨੁ. ਐੱਮ ਐੱਸ ਭਾਟੀਆ

ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਦੇ ‘ਅਸਾਧਾਰਨ ਮੀਲ ਪੱਥਰ’, ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਦੇ ਦੁਰਲੱਭ ਚਾਨਣ–ਮੁਨਾਰੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾਸ਼ਾਲੀ ਬੁਲਾਰੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾ ਦਾ ਜਨਮ 20 ਅਕਤੂਬਰ, 1914 ਨੂੰ ਪੂਰਬੀ ਬੰਗਾਲ (ਹੁਣ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼) ਦੇ ਮੋਮਨਸਿੰਘ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਇਟਨਾ ਵਿਖੇ ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ, ਜੋ ਇਕ ਅਮੀਰ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਸਨ, ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਅਮੀਰ ਪਰਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਣ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਭੁਪੇਸ਼ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਕੁੱਦ ਪਏ ਅਤੇ ਕਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਜੀਵਨ ਭਰ ਕੁਆਰਾ ਰਹਿਣ ਦਾ ਵੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਸਕਾਟਿਸ਼ ਚਰਚ ਕਾਲਜ ਕਲਕੱਤਾ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਕਾਲਜ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾ ਬ੍ਰਹਮਪੁਰ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਕੈਂਪ ਤੋਂ ਕਲਕੱਤਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਐੱਫ਼ ਏ ਅਤੇ ਬੀ ਏ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਉੱਚ ਦਰਜੇ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀਆਂ। ਬ੍ਰਹਮਪੁਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਸੁਨੀਲ ਮੁਖਰਜੀ ਨਾਲ ਚਾਰ ਸਾਲ ਇੱਕੋ ਜੇਲ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਰਹੇ।

ਇਨਕਲਾਬੀ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਜਲਦੀ ਹੀ ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਮਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਪਿੱਥੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸੁਰੱਚਰ ਮੋਹਨ ਘੋਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਇਨਕਲਾਬੀ ਗਰੁੱਪ ‘ਅਨੁਸ਼ੀਲਨ’ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾ ਸਿਵਲ ਨਾਭਗਮਾਨੀ ਅੰਦੋਲਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਰਗਰਮ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ : 1930, 1931 ਅਤੇ 1933 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਫੇਰ 1937 ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਦੋਂ ਹੀ ਉਹ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਭੁਪੇਸ਼ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਇੰਗਲੈਂਡ ਭੇਜਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਭੁਪੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਗਲੈਂਡ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਮਿਡਲ ਟੈਂਪਲ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ।

ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਉਹ ਗ਼ਰੇਟ ਬ੍ਰਿਟਨ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਹਿਰ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਬਣ ਗਏ। ਉਹ ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਭੁਪੇਸ਼ 1941 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਾਪਸ ਆਏ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਪੂਰੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਭੂਮੀਗਤ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਹ 1941 ਵਿੱਚ ‘ਫ੍ਰੈਂਡਜ਼ ਆਫ ਦ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ’ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣ ਗਏ।

ਜੈਨ ਰਕਸ਼ਾ ਸਿੰਘੀ ਦੇ ਮੌਥਰ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਭੁਪੇਸ਼ ਨੇ 1943 ਦੇ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਮਹਾਂ ਅਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਉਹ ਪੀਪਲਜ਼ ਲਿਬੀਵ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਵੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾ 1946 ਦੇ ਤੇਂਡਾਗਾ ਕਿਸਾਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ।1946 ਵਿੱਚ ਹੀ ਭਾਰਤ ਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਟੋਲਕੋ ਸਮੇਤ ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ

ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬਾਬਾ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਗ਼ਦਰੀ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁੱਢਲੇ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਿਰਤੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ ਅਤੇ “ਯੁਗਾਂਤਰ ਆਸ਼ਰਮ” ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਹ ਗ਼ਦਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸੱਦੇ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਏ, ਪਰ ਉਥੇ ਰਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸਾਨ ਵਰਾਸਿਸਕੋ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕੇਸ ਦੀ ਪੇਰਵਾਈ ਨੂੰ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲਿਆ ਸੀ।

ਬਾਬਾ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਦਾ ਜਨਮ 15 ਨਵੰਬਰ 1892 ਨੂੰ ਮੋਜ਼ਬੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਚੀਮਾ ਕਲਾਂ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਸੰਧੀ ਦੇ ਘਰ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਭਰਾ, ਸ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਅਬਾਹ ਪਿਆਰ ਸੀ। ਪ੍ਰਵਾਸ ਜਾਣ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਘਰ ਛੱਡਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਤੇ ਉਹ 1908 ਵਿਚ ਮੈਕਸੀਕੋ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ 1910 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਪੁੱਜ ਗਏ। ਜਿੱਥੇ ਡੈਲਟਾ ਦੇ ਯੇਲੋ ਵਾਰਮ ਵਿਚ ਚੀਮਾ ਕਲਾਂ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਕਾਕੀ ਲੋਕ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਗਏ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮੇਲ ਭਾਈ ਕਿਸਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਇਆ, ਜਿਹੜਾ ਗਹਿਰੀ ਦੇਸਤੀ ਵਿਚ ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ। 1912 ਦੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਭਾਈ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ ਯੇਲੋ ਰੈਂਚ ਵਿਚ ਆਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਥਾਬਾ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਦੂਜੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਸੰਨ 1911 ਵਿਚ ਇਥੋਂ ਨੇੜੇ ਹੀ ਬਾਬਾ ਜਵਾਲਾ ਸਿੰਘ ਠੱਠੀਆ ਦੇ ਡੇਰੇ ‘ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪੂਰਬ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਗੁਰੂ ਗਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਭਾਈ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਤੇ ਭਾਈ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਸਨ। 14–15–16 ਫਰਵਰੀ 1914 ਨੂੰ ਸਟੇਟਕੌਰ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ

ਉੱਘੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਦੇ ਉਸਰੱਈਏ

ਦਾ ਵੀ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ।

ਬੀ ਟੀ ਆਰ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਤੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ 1948–50 ਦੇ ਬੀ ਟੀ ਆਰ ਲਾਈਨ ਦੇ ਖੱਬੇ–ਪੱਖੀ ਸੰਕੀਰਨ ਮਾਅਰਕੋਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦੌਰ, ਜਿਸ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਦੌਰਾਨ ਭੂਮੀਗਤ ਹੋ ਗਏ। 1947 ਵਿੱਚ ਉਹ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੀ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ 1951 ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਬੰਗਾਲੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ‘ਸਵਾਧੀਨਤਾ’ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ–ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ 1951 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 1952 ਤੱਕ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ।

ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦਾ ਵੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ 1952 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਭਾ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਹੇ। ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 22 ਜੂਨ 1977 ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੇ 100ਵੇਂ ਸੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ 25 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਨਮਾਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਐਪਸੋ ਨਾਲ ਨੇੜਿਓਂ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। 1979 ਵਿੱਚ ਨਸਲਵਾਦ ਅਤੇ ਰੇਗਭੇਦ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿੰਗਸਟਨ, ਜਮਾਇਕਾ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਸੰਸਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਨਾਇਕ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਪਾਰਟੀ ਵਿੱਚ ਅਹੁਦੇ ਉਹਨਾ ਨੂੰ 1953–54 ਵਿੱਚ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੀ ਤੀਜੀ ਕਾਂਗਰਸ ਮਦੁਰਾਈ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਉਹ 1956 ਵਿੱਚ ਪਾਲਘਾਟ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪੌਲਿਟ ਬਿਊਰੋ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਅਤੇ 1958 ਵਿੱਚ ਐਮਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਪੁਨਰਗਠਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕੇਂਦਰੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਇਸ ਅਹੁਦੇ ‘ਤੇ ਉਹ 1981 ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਤੱਕ ਰਹੇ।

ਉਹ 1954 ਤੋਂ 1957 ਤੱਕ ਅਤੇ 1966 ਤੋਂ 1981 ਤੱਕ ‘ਨਿਊ ਏਜ’ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਰਹੇ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ 1937 ਦੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣੇ ਰੋਮਿਗਟਨ ਟਾਈਪਗ੍ਰਾਈਟਰ ‘ਤੇ ਆਪਣੇ ਸੰਪਾਦਕੀ ਅਤੇ ਲੇਖ ਲਿਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾ ਦਾ ਆਖਰੀ ਲੇਖ ਮਾਸਕੋ ਤੋਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਜੁਲਾਈ 1981 ਅਤੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਚਾਈਨਾ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਮਤੇ ‘ਤੇ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਚਾਈਨਾ (ਸੀ ਪੀ ਸੀ) ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਚੀਨ ਵਿੱਚ ਅਖੌਤੀ ‘ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਇਨਕਲਾਬ’ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਮਾਓ ਨੂੰ ਤਬਾਹੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸੀ ਪੀ ਸੀ ਵੱਲੋਂ ਮਾਓਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਮਲਿਆਂ ਅਤੇ 1964 ਵਿੱਚ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫੁੱਟ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਉਹਨਾ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਫੁੱਟ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲੱਭਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫੁੱਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾ ਦੇ ਯਤਨ ਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

ਵਿਸ਼ਵ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਉਹ ਇੱਕ ਪੱਕੇ ਔਤਰਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਅਤੇ ਰੰਗਭੇਦ ਅਤੇ ਨਸਲਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਅਣਥੱਕ ਯੋਧਾ ਸਨ। ਉਹ ਔਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕਾਨਫਰੰਸ (1957) ਦੀ ਬੁਖਾਰੈਸਟ ਤਿਆਰੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਹ ਵਿਸ਼ਵ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲਹਿਰ ਦੇ 1957, 1960 ਅਤੇ 1969 ਦੇ ਸੰਮੇਲਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਉਹ 1959 ਵਿੱਚ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਜੇਂਦੇ ਘੋਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪੀਕਿੰਗ ਗਏ ਸੀ ਪੀ ਆਈ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਮਾਓ ਜ਼ੋ–ਤੁੰਗ ਨੂੰ ਮਿਲੇ। ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ ਉਨ੍ਹਾ ਆਖਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ, ਉਹ ਦਮਿਸ਼ਕ (1981) ਵਿੱਚ ਸੀਰੀਆ ਅਤੇ ਫਲਸਤੀਨ ਲਿਬਰੇਸ਼ਨ ਆਰਗਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਐੱਲ ਓ) ਨਾਲ ਯਕਯਯਤੀ ਦੀ ਔਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਸੀ।

ਚੀਨੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਨਿੰਦਾ

ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਜ਼ਮ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਰੂਪ ਹੈ। 1962 ਵਿੱਚ ਚੀਨੀ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਬਿੱਲ ‘ਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਜ਼ਾਹਿਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, ‘ਮੈਂ ਸਦਨ ਵਿਚ ਐਲਾਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਜਾਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਰੇਡ ਯੂਨੀਅਨਿਸਟ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦਾ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ

ਕਾਨਫਰੰਸ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਝੰਡਾ ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦਾ ਖੁਰਾਖੇਜ ਮਿਟਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਖਾਧੀਆਂ ਤਾਂ ਬਾਬਾ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਵੀ ਜੀਵਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਕਰਕੇ ਗ਼ਦਰ ਆਸ਼ਰਮ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ‘ਤੇ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ। 1917–18 ਵਿਚ ਰਾਮ ਚੰਦਰ ਦੀਆਂ ਆਪ

ਹੁਦਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਲੱਖਾ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਬੜੀ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਦਖਲ ਨੂੰ ਤੋੜਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਕੈਲੱਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕ ਹੋਰ “ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀ” ਨਾਂਅ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਖੜ੍ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਧੂ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਸਨ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗਏ ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਇਲਾਕਾ ਪ੍ਰਸਤੀ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਤੇ ਕੌਮ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਦੇਸ਼ ਪਾਂਡੇ ਤੇ ਨਗੀਨਾ ਰਾਮ ਧਾਮੀ ਜਿਹੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਝੋਲੀ ਚੁੱਕ ਵੀ ਹਨ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੋਂ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ)। ਸੰਨ 1926 ਵਿਚ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਏ ਤਾਂ ਯੂਰਪ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਗ਼ਦਰ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਲਈ ਕੁਝ ਗੁਪਤ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਤੇ 22 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਕਨੇਡੀਅਨ–ਅਮੈਰੀਕਨ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਦੇਸ਼

ਰੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੋ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਤੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਤੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਲਵੇਗਾ।”

ਉਹ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਪੁੱਲੇਤਾਰੀ ਔਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀਵਾਦ ਦੇ ਮਾਰਕਸਵਾਦੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸਨ। ਪੇਂਡੂ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਤੇ ਅੰਗਤਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦਈ ਉਹ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ : ਹਰੀਜਨ, ਆਦਿਵਾਸੀ, ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਅੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਦਈ ਸਨ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹਨਾਂ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਮੌਕੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪੂਰੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ 1968 ਵਿੱਚ ਮੋਗਾ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਖੇ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਗਠਨ ‘ਤੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ। ਮਈ 1972 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੇ ਮੰਨਾਰਗੁੜੀ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਭਾਰਤੀ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਦੂਜੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਉਦਘਾਟਨੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਿੱਤਾ।

ਕਮਜ਼ੋਰ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ–ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਘੱਟੋ–ਘੱਟ ਉਜਰਤਾਂ, ਨਿਯਮਤ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ 6 ਦਸੰਬਰ 1962 ਨੂੰ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਬਾਰੇ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬੋਥੀਆਂ ਹਨ।

ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ

1975 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਔਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹਿਲਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਉਹਨਾ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਵੁਕ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ—ਉਹ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਅੰਗਤਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਰਹਿਣ–ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਠੋਸ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਜਜ਼ਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਾ ਰਹੇ। ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ 13 ਮਈ 1975 ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾ ਕਿਹਾ, “ਅੰਗਤਾਂ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅੰਗਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਮੁਕਤੀ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਔਤ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਹੈ।”

ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਬਾਰੇ ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਬਾਰੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਬ–ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਹਰੀਜਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਤਕਰਾ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਆਵਾਜ਼ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਮੌਚ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਲਗਭਗ 15 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਇੱਕ ਸੱਭਿਅਕ ਅਤੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸਮਾਜ ਵਜੋਂ ਸਾਡੇ ਬਚਾਅ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾ ਅਜਿਹੀਆਂ ਤਾਕਤਾਂ ਦੇ ਮਨਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਏਕਤਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਲਈ ਠੋਸ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ।

ਜੂਨ 1968 ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਸ਼ਾਂਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵੱਲੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋ, ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਤੁਰੰਤ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫਿਰਕੂ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਆਚਰਣ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਲੇਖਕ ਤੇ ਬੁਲਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅੱਠ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ, ਜਿਹਨਾਂ ‘ਚ

- ਫਰੀਡਮ ਐਂਡ ਦ ਸੈਕੰਡ ਫਰੰਟ
- ਟੈਰਰ ਓਵਰ ਬੰਗਾਲ
- ਸੈਕੰਡ ਫਾਈਵ ਈਅਰ ਪਲੈਨ– ਏ ਕ੍ਰਿਟਿਕ
- ਦਿ ਬਿਗ ਲੂਟ: ਐਨ ਐਨਾਲਿਸਿਸ ਆਫ ਫੋਰਨ ਐਕਸਪਲਾਏਟੇਸ਼ਨ ਇਨ ਇੰਡੀਆ
- ਵਾਈ ਦਿਸ ਫੂਡ ਕਰਾਈਸਿਸ;
- ਹੁਇਟ ਕਾਮਨਵੈਲਥ
- ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਮੈਰੀਕਨ ਅਗਰੇਸ਼ਨ ਇਨ ਵੀਅਤਨਾਮ
- ਰਾਸ਼ਟੀ ਰਿਐਕਸ਼ਨਜ਼ ਬਿਡ ਫਾਰ ਕ੍ਰਾਈਸਿਸ ਉਹਨਾ ਬੰਗਾਲੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਾਫ਼ੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ:

- ਨਹਿਰੂ ਸਰਕਾਰੇਰ ਸਵਰੂਪ
- ਪਾਕ–ਮਾਰਕਿਨ ਸਮਰਿਕ ਚੁਕਤੀ ਮਾਰਕਕਿਨ ਸਮਾਰਾਜਧਾਬਦ
- ਕਲਾ ਕਾਨੂੰਨੇਰ ਰਜਤਵਾ

ਇਹ ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਬੌਧਿਕ ਉਚਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਮਾਣ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਸਭਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ‘ਜੀਵੰਤ ਅਤੇ ਜੀਵਤ ਸੰਸਥਾ’ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ

ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ‘ਤੇ ਹੋਈ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ—ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਫੌਜੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸੰਤੁਲਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫੌਜੀ ਅੱਡੇ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਦੌਡ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਸਿਰਫ਼ ਹਥਿਆਰ ਵੇਚਣ ਦਾ ਹੀ ਇਛੁੱਕ ਹੈ।ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਰਾਜਵਾਦ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਯਕੋਤਕੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ, ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਡਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਧਮਕਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਖੇਤਰ– ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਆਪਣਾ ਦਬਦਬਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਖਾਸ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਉਹ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। (ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ, ਬਹਿਸ, 10 ਮਾਰਚ, 1975)

ਉਹ ਅਕਸਰ ਵਿਅੰਗ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਸ਼ਲੀਲ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਪਰ ਨਿਮਰ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਲੌਲ ਦੇਖਣ ਵਾਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਜੱਚਮੁੱਚ ਲੱਖਾਂ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦਈ ਅਤੇ ਦੱਬੇ–ਕੁਚਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਰਖਵਾਲੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾ ਕਦੇ ਵੀ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾ ਸੰਸਦੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ‘ਤੇ ਪੂਰੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸੰਸਦ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਅਤੇ ਮਾਣ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਮਾਇਨੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਸੰਸਦੀ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦੇ ਮਾਹਰ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸੰਭਵ ਰਸਤਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਨ: ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿਕਰ, ਧਿਆਨ ਦਿਵਾਉ ਪ੍ਰਸਤਾਵ, ਥੋੜ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਵਾਲ, ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਅਤੇ ਸਵਾਲ, ਆਦਿ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਦੇਸ਼ ਨੀਤੀ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ, ਵਿੱਤ ਬਿੱਲ, ਨਿਯੋਜਨ ਬਿੱਲ ਅਤੇ ਮੰਤਰਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ‘ਤੇ ਚਰਚਾ ਵਰਗੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਉਹ ਠੋਸ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਲੋਸ਼ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਭਾਸ਼ਣ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ 22 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954 ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ—ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਤੀ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉੱਤੋਂ ਦੀ ਉਡਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਹੀ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾ ਸਦਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਆਂਦੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 24 ਅਪ੍ਰੈਲ 1954 ਨੂੰ, ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ‘ਗਲੋਬਮਾਸਟਰ’, ਜੋ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਇੰਡੋ–ਚੀਨ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਦਮਦਮ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ‘ਤੇ ਉਤਰਿਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤੇਲ ਭਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾ 27 ਅਪ੍ਰੈਲ, 1954 ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇੱਕ ‘ਸਕਾਈਮਾਸਟਰ’ ਦਮਦਮ ‘ਤੇ ਉਤਰਿਆ ਅਤੇ ਇੰਡੋ–ਚੀਨ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾ ਫਿਰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 12 ਮਈ 1954 ਨੂੰ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇੱਕ ‘ਸਕਾਈਮਾਸਟਰ’ ਕਲਕੱਤਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਅਤੇ 36 ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸੈਨਿਕ ਗ੍ਰੈਂਡ ਹੋਟਲ ਦੇ ਕਮਰਾ ਨੰਬਰ 315, 320, 466 ਅਤੇ 490 ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਲਈ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਤਤਕੇ ਲਗਭਗ 3.30 ਵਜੇ ਉਹ ਚਲੇ ਗਏ। ਹਰ ਇੱਕ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਦੇਸਤ ਸੀ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾ ਨੂੰ ਠੀਕ ਹੀ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦਾ ਅਸਾਧਾਰਨ ਤੇਜ਼–ਤਰਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਸਦੀਵੀ ਵਿਛੋੜਾ ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਨੂੰ ਜੂਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਹਫ਼ਤੇ ਮਾਸਕੋ ਦੇ ਸੈਂਟਰਲ ਕਲੀਨੀਕਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਲਕ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। 29 ਜੁਲਾਈ 1981 ਨੂੰ ਦੇਾਟ ਦੇ ਕੈਂਸਰ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾ ਦਾ ਅਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਹ ਠੀਕ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ 6 ਅਗਸਤ 1981 ਨੂੰ ਮਾਸਕੋ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, ‘ਕਮਾਰੇਂਡ ਭੁਪੇਸ਼ ਗੁਪਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਬੇ